

HÍRADÓ

XXV. ÉVFOLYAM, 2. SZÁM

ÁRA: 1,50 FORINT

1981. JANUÁR 10.

AZ ELMÚLT HÉT

A BÉKE-VILÁGTANÁCS ÜDVÖZLI azokat a kezdeményezéseket, amelyeket *Leonid Brezsnyev* indiai hivatalos látogatásakor terjesztett elő — jelentette ki sajtóértekezletén Új-Delhiben *Romes Chandra*, a Béke-világtanács elnöke.

Az öt földrész lakosainak milliói által támogatott kezdeményezés megelőző megvalósítása a növekvő nemzetközi feszültség feltételei közepezté fontos lépés lenne a békeszerető emberiségnek a békéért, a leszerelésért és az enyhülésért folyó harcában — hangoztatta *Romes Chandra*.

1981-ben a Béke-világtanács sok nemzetközi kampányt tervez a fegyverkezési hajszá ellen. A romló nemzetközi légkörben különösen nagy aggodalmat keltett az Egyesült Államokban előterjesztett, újabb rekordösszegeket tartalmazó katonai költségvetési terv.

A Béke-világtanács — mondta *Chandra* — felhívja minden ország népeit, hogy még határozottabban vegyenek részt a fegyverkezési hajszá és a „hidegháborús” tervek elleni küzdelemben, a békéért és az enyhülésért folyó harcban.

A KÖZÖS PIACI ORSZÁGOK KÖZEL-KELETI POLITIKÁJÁT bírálta *Kissinger* volt amerikai külügyminiszter Jeruzsálemben tartott sajtóértekezletén. A közös piaci országok elismerik a palesztin nép jogát az önálló államilapításra. *Kissinger* szerint „még elgondolni is rossz, hogy az Egyesült Államoknak és Nyugat-Európának közös védelmi politikája és eltérő külpolitikája legyen”. A volt külügyminiszter kifejtette továbbá, hogy változatlanul a Camp Davidben kidolgozott keretet tartja megfelelőnek a közel-keleti kérdések rendezéséhez. Fontosnak mondta Jordánia bevonását az amerikai irányítás alatt álló „autonómia-tárgyalásokba”.

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK TERÜLETÉN javában folynak egy új Irán-ellenes kommandóakció előkészületei.

A Pentagonban már folyik az akció részletes terveinek kidolgozása. Az amerikai haderő négy haderőneve egyre több gyakorlatot végeztet az akcióba bevont egységeivel. Az előkészületeket az Egyesült Államok olyan területein folytatják, amelyek földrajzilag és éghajlatilag leginkább hasonlítanak a „harc körülményekre”.

Az amerikai hadsereg az előkészületek során segítséget kap a „terrorizmus elleni harc” angol, nyugatnémet, olasz és izraeli szakembereitől. A források szerint *Reagan* megválasztott amerikai elnök jóváhagyta, hogy az „iráni válság megoldásának egyik eszközeként” bevessék az amerikai kommandóalakulatokat.

A TASZSZ washingtoni jelentése szerint az amerikai tengerészgyalogság főparancsnoksága 50 ezer embert szemelt ki az amerikai „gyorshadtest” esetleges perzsa-öbölbeli akcióinak támogatására.

Határozottan és keményen válaszolt a szovjet sajtó arra a rágalomra, amelyet az ismert amerikai újságíró, *Jack Anderson* terjesztett elő az amerikai sajtóban: azt állította, hogy a Szovjetunió „titkos megbeszéléseket” kezdeményezett az Egyesült Államokkal Irán „felosztásáról”.

ERŐSÜDÖTT A SALVADORI FORRADALMI ERŐK fegyveres tevékenysége. Hírügynökségi és rádiójelentések szerint a Farabundo Martí Nemzeti Felszabadítási Front alakulatai nemcsak az ország északi körzeteiben, hanem a főváros közvetlen közelében is sikeres akciókat hajtottak végre a junta katonai létesítményei ellen.

Amerikai rádióadók értékelése szerint a két washingtoni „szakszervezeti tanácsadó” ellen végrehajtott halálos merénylet nem befolyásolja a kormányzatnak a junta melletti elkötelezettségét.

Ronald Reagan megválasztott elnök Mexikóban azt hangoztatta, hogy a jelenlegi katonai-kereszténydemokratikus juntát „nem tartja jobboldalinak”.

Havannába érkezett jelentések szerint a salvadori baloldali erőkket egységfrontban levő szakszervezeti, demokratikus és polgári körök készen állnak a fegyveres akciók koordinálására általános sztrájkra.

A salvadori katonai kormányzat további 30 nappal meghosszabbította az elmúlt év márciusában bevezetett rendkívüli állapotot.

A CSÁDI—LÍBIAI TÁRGYALÁSOKRÓL kiadott közös közlemény hírlátja, hogy kidolgozzák a két ország egyesülésének tervét és ennek első lépéseként megnyitják a szabad határforgalmat állampolgáraik számára. A tripoli rádió és a JANA líbiai hírügynökség által közzétett kommuniké ismerteti a létrehozandó állam felépítésének elvét. Eszerint az új államban kongresszusok és népi bizottságok gyakorolják majd a hatalmat. A közlemény bejelenti azt is, hogy a csádi kormány hivatalos kérésére, az 1980 júniusában aláírt líbiai—csádi védelmi szerződésnek megfelelően „Líbia csapatokat küld Csádba a biztonság és a béke szavatolása érdekében”, s fozkossa a déli szomszédjának nyújtott gazdasági segítségét.

Mint a tripoli rádió jelentette, röviddel elutazása előtt adott nyilatkozatában *Oueddei* hangsúlyozta: „Csád soha nem fogja megengedni, hogy francia csapatok állomásozzanak területén”.

PAKISZTÁN ÉS IRÁN ÜDVÖZLI azt az afganisztáni készségeket, hogy a három ország képviselői egy ENSZ-megbízott jelenlétében — előfeltételek nélkül — kezdjék meg a tárgyalásokat a térség problémáinak rendezéséről. Az afgán vezetés erről szóló üzenetét *Anahita Rahtebad* oktatási miniszter *Indira Gandhi*nak terjesztette elő Új-Delhiben.

Az afganisztáni készségekre válaszul *Agha Sahi* pakisztáni külügyminiszter levélben kérte *Kurt Waldheim*-et, hogy nevezze ki azt a képviselőt, akinek jelenlétében megkezdődhetnének a tárgyalások Pakisztán, Irán, valamint az Afgán Népi Demokratikus Párt képviselőiből álló afgán küldött között. Az, hogy a megbeszéléseket az ENSZ képviselőjének jelenlétében kezdenék meg, nem jelenti, hogy elfogadják a világszervezet valamiféle közvetítő szerepét.

Szovjet válasz az amerikai üzenetekre

Ötpontos javaslat

Az amerikai kormányzat sorozatos vádaskodó üzeneteire — mint például az Egyiptomban rendezett amerikai—egyiptomi hadgyakorlatra — a Szovjetunió a Perzsa-öböl térsége békéjének és biztonságának szavatolására vonatkozó javaslattal válaszolt, nem várt sakkot adva Washingtonnak a politikai sakkjáblán.

A Kairó közelében november közepén tartott amerikai—egyiptomi hadgyakorlatot az *U. S. News and World Report* kommentátora nyilvánította az arab világnak és a Szovjetunióknak szóló üzenetnek, amelynek mondandója: az Egyesült Államok és Egyiptom védelmi ernyőt tart a Perzsa-öböl sebezhető, olajtermelő államai fölé. E kihívó üzenetek küldözgetése még az év elején kezdődött a Carter-doktrínával, amely a Perzsa-öböl térségét az amerikai létérdekek szférájává nyilvánította. A Carter-doktrína jegyében sok ezer kilométernyire az Egyesült Államok területétől, hatalmas haderőt összpontosítottak a térségben. Mintegy 60 hadihajó cirkál a környező vizeken, a Pentagon tovább bővít katonai támaszpontjait Szomáliában. Ománban, a Sínai-félszigeten, Egyiptomban és Diego Garcia szigetén. Az amerikai intervenció gyorshadtest egységei, melyek feladata „szükség esetén a közel-keleti olajmezők elfoglalása lenne”, rendre érkeznek a támaszpontokra. Mindezek következtében rendkívül feszült a helyzet a Perzsa-öböl térségében. S ezt még súlyosbítja az USA vezető köreinek az a törekvése, hogy a NATO hatókörének kibővítésével a szervezet nyugat-európai államait is bevonják a Perzsa-öböl térségének amerikai ellenőrzésébe.

A Carter-doktrína alkalmazása nyomán kialakult feszültség csökkentésére törekedve ismertette *Leonid Brezsnyev* az indiai parlamentben elhangzott beszédében a Perzsa-öböl békéjének és biztonságának szavatolására irányuló ötponos javaslatot. Ennek lényege, hogy a Szovjetunió, az USA, más nyugati hatalmak, Kína, Japán és minden állam között, amely ez iránt érdeklődést tanúsít, kölcsönös kötelezettségekről szóló megállapodást kötnének a következőkről: a Perzsa-öböl térségében nem hoznak létre katonai támaszpontokat, sem nukleáris, sem más tömegpusztító fegyvereket nem helyeznek itt el; nem alkalmaznak katonai erőket a Perzsa-öböl térségének országai ellen; tiszteletben tartják a Perzsa-öböl országainak el nem kötelezettségi státusát, s nem vonják be őket semmilyen, atomhatalmak által létrehozott csoportosulásba; tiszteletben tartják a térség országainak szuverén jogát, hogy maguk rendelkezzenek természeti kincseikkel; nem fenyegetik a normális kereskedelmi forgalmat és a tengeri útvonalakat, amelyek ezeket az államokat a világ többi országával összekötik.

Az ötponos javaslat célja, hogy megszűnjék egy mind veszedelmesebbé váló nemzetközi feszültség, s a világpolitika egyik érzékeny övezetében normális és nyugodt légkör teremthető. A javaslat számításba veszi a Szovjetunió természetes, létfontosságú érdekeit, mivel nem lehet számára közömbös, hogy mi történik egy, a határaihoz közel fekvő térségben. Ugyanakkor kifejezi a térség népeinek biztonság iránti igényét, és összhangban áll minden olyan állam törekvéseivel, amely érdekelt a békés, egyenjogú együttműködésben.

A szovjet kezdeményezésre Washington *hívósen* reagált, kijelentve, hogy az Egyesült Államoknak nem áll szándékában tárgyalni a Szovjetunióval a nemzetközi szerződés tervéről, mert a javasolt megállapodásnak nincs értelme, sem alapja. A washingtoni nem indítékai nyilvánvalóak: az ötponos programmal a Szovjetunió éppen akkor állt elő, amikor a brüsszeli tanácskozásokon az amerikai politikusokra az a feladat hárult, hogy a Perzsa-öböl térségének amerikai stratégiájához megszerezzenek nyugat-európai szövetségeseik támogatását. Eleget téve a washingtoni kívánságnak, a NATO miniszteri tanácsa kitérően azt válaszolta, hogy a javaslatokkal kapcsolatban először meg kell tudni, mit szólnak hozzá a közvetlenül érintett közel-keleti országok.

A térség országainak várható reagálását a nyugat-európai államok külügyminiszterei legalább annyira ismerhették, mint kommentátorai. Közülük többen is rámutattak: a fejlődő országokban *Brezsnyev* javaslatát kedvezőbben fogadják, mint Carter elnök tavaszi követeléseit, hogy a javaslat visszatükrözi az öbölbeli konzervatív arab vezetők gondolkodását is. Az első állásfoglalásokat értékelő beszámolóban az AFP francia hírügynökség tudósítója elismerte: a Perzsa-öböl térségében a *Brezsnyev*-javaslat jó fogadtatásra talált, kiemelte, hogy a kuwaiti *Al-Raj al-Amm* című lap a szovjet indítványok támogatására szólította fel a térség országait. Nem számítva az Egyesült Államokhoz szorosan kötődő Egyiptom, Jordánia és Szaúd-Arábia elutasítását, a térség államainak nagy része figyelmen kívül hagyta az amerikai állásfoglalást, s *Brezsnyev* javaslatáról, s Bahrein, Kuwait, az Egyesült Arab Emírségek, Szíria és a Jemeni NDK kedvezően fogadták az indítványt.

Alaposan tanulmányozandó, konstruktív kezdeményezésnek minősítette az ötponos szovjet javaslatot *Indira Gandhi* miniszterelnök is, amikor a parlamentben értékelte *Leonid Brezsnyev* indiai látogatását. Érdeklődést keltett az indítvány a térség nagy olajimportőre, Japán vezető köreiben is.

Egyiptomi fegyverek Szomáliának

Egyiptom jelentős mennyiségű fegyvert, köztük harcocsikat szállít Szomáliának és katonai tanácsadók is állomásoztak az Etiópiával szemben területi követeléseket támasztó kelet-afrikai országban. Erről nyilatkozott Kairóban *Ahmed Badavi*, egyiptomi hadügyminiszter.

Mint *Badavi* közölte, eddig több, mint tizenöt ezer afrikai katonatisztet képeztek ki egyiptomi katonai akadémián.

Optimizmus nélkül

Előrejelzések 1981-re

Az új év eleje alkalmas pillanat az elmúlt év vizsgálata, az 1981-es előrejelzések készítésére. E mérlegképzésekből közlünk néhányat szemlélkenben.

PÁRIZS. Az „árcédulák tánca” — ahogy Párizsban az egymást követő áremelkedéseket nevezik — tavaly különösen fergeteges volt. A franciák már felidézni sem képesek, mi mennyibe került 12 hónappal ezelőtt. Drágább lett a kenyér, a hús, a zöldség és a gyümölcs, a benzín és az autók, a lakbér és a kommunális szolgáltatások, a metróviteldíjak és az orvosi ellátás. A hőenergiaárak ára hatszor emelkedett. Manapság az épületek fűtése majdhogynem fényűzésnek számít, 12 hónap alatt a fűtőolaj 50 százalékkal drágult. Január 1-től ismét emelkedett a lakberek és kommunális szolgáltatások ára.

LONDON. Nagy-Britanniában az idén is emelkedni fog a munkanélküliség, amely 2,24 millió fővel máris a legmagasabb fél évszázada, és az elmúlt évben 30 százalékkal növekedett. Ezzel a borús gazdasági előrejelzéssel búcsúzott a szigetországban az év, amely a nagy 1929—30-as válság óta a legsúlyosabb gazdasági visszaesést hozta. A konzervatív kormány egyebek között ezzel válaszol a válságra, hogy — szintén először 1930 óta — még rontja is a munkanélküliek helyzetét: újévtől heti átlagban 3,67 fonnal csökkenti a munkanélküli-segélyek, táppénzek, anyasági és övezői segélyek összegét. Az infláció mértéke meghaladja a 15 százalékot.

Egy gazdaságkutató magánintézet, a Manpower 1500 brit nagyvállalat megkérdezése után arra a következtetésre jutott, hogy a gazdasági válság még 1981-ben sem éri el mélypontját, és a munkanélküliség 1982-ben is növekedni fog.

BONN. Kormányforrások és vezető gazdasági intézetek előrejelzései az NSZK-ban az idén 4,5 százalékos átlagos áremelkedést jósolnak. Az elektromosenergia- és fűtési költségek 18 százalékos drágulását jelentették be Hamburgban és más nagyvárosokban.

NEW YORK. A „komor karácsony” az egész 1981-es évre rányomta bélyegét. Ez a véleménye az amerikai sajtónak, amely szerint a feltartóztathatatlan infláció az idén is felborítással fenyegeti a szolid családi költségvetéseket. Az USA mezőgazdasági minisztériuma szerint 1981-ben az élelmiszerek ára átlagosan 12—15 százalékkal növekszik. Ez azt jelenti — hangoztatja *D. Boots*, a szövetségi mezőgazdasági hivatal vezető közgazdásza —, hogy az amerikai fogyasztónak alapvetően felül kell vizsgálnia megszokott táplálkozását.

Mindamellatt az amerikaiak 54 százaléka — a *Christian Science Monitor*nak a legutóbbi országos felméréseken alapuló adatai szerint — már most takarékoskodik az étkezésen.

TOKIÓ. Japán a nemzetközi helyzet viharos változásai ellenére a jövőben

változatlanul a béke és a stabilitás fenntartásán óhajt fáradozni, mivel eddigi gazdasági sikereinek a záloga is a békés tevékenység volt — jelentette ki újevi sajtónyilatkozatában *Szuzuki Zenko* japán kormányfő. A miniszterelnök ismét szükségesnek tartotta annak hangoztatását, hogy a hivatalos Tokió diplomáciájának gerincét az Egyesült Államokkal való „szoros és érett” kapcsolatok alkotják. Ezek fejlesztése céljából mielőbb fel kívánja venni az érintkezést az új Reagan-kormányzattal. Ugyanakkor nagy jelentőséget tulajdonított annak a körülménynek, hogy első külföldi útja a Délkelet-ázsiai Országok Szövetsége, az ASEAN tagállamaiba vezet.

Japán és a Szovjetunió viszonyát érintve a kormányfő, Moszkva sorozatos kezdeményezései ellenére úgy tüntette fel a dolgokat, mintha a valóban baráti kapcsolatok kiépítése kizárólag a szigetország északi szomszédján múlna. Ezzel összefüggésben kormányának nevében újra megalapozatlan igényt támasztott a második világháború után jogerős nemzetközi döntés alapján a Szovjetunióknak ítélt négy japán szigetre.

PEKING. Belpolitikai eseményekben mozgalmas, egyben problémákkal terhelt volt Kína számára az 1980-as esztendő. A sajtó hagyományos év végi mérlege többek között olyan eseményeket emel ki, mint a Kínai Kommunista Párt KB titkárságának visszaállítása és *Hu Jao-pang* főtájkár kinevezése. Az év jelentős belpolitikai eseményeként értékeli a lapok *Csao Ce-jang*, a „szecsuan reformer” miniszterelnök kinevezését, *Liu Sao-csi* volt államelnök posztumusz rehabilitálását és a tízek perének megrendezését. Természetesen a sajtó helyet ad az év fontos eseményei között annak is, hogy Kína sikeres interkontinentális ballisztikus rakétakísérletet hajtott végre a Csendes-óceán térségében.

Kevés szó esik viszont a mérlegképzésben arról, hogy az év folyamán felszínre kerültek a gazdasági tervezésben és fejlesztésben elkövetett újabb hibák. Az ipari termelés elmaradt a várakozástól, s az államháztartás hiánya a tervezett nyolcmilliárd jüan helyett több mint tizenegymilliárd jüannal növekedett. Külföldi gazdasági szakértők szerint a most zárult évben 15—20 százalékos volt Kínában az infláció. A kínai vezetés is hivatalosan beismeri, hogy a mezőgazdaságban a kenyérgabona termelése tíz-tizenöt millió tonnával maradt el a megelőzőtől.

Az év második felében a jelek szerint meggyengült, sőt jelentősen bizonytalanul vált *Hua Kuo-feng* pártelnök pozíciója, és a kínaiak ma már nyíltan beszélnek annak valószínűségéről, hogy Mao elnök személyesen kijelölt utódának a miniszterelnök tiszttség feladása után távoznia kell a pártelnöki tisztstszégből is. A gazdasági zűrzavar tehát vezetési és politikai válsággal párosul.

Indira Gandhi nyilatkozata

India kész a tárgyalásokra

Indira Gandhi indiai miniszterelnök a Times of India című angol nyelvű napilapnak adott nyilatkozatában a Pakisztán és India közötti jobb megértés szükségességéről nyilatkozott. A miniszterelnök-asszony szavainak súlyát megfigyelők szerint az támasztja alá, hogy *Ziaul Hak* tábornok, pakisztáni elnök néhány nappal ezelőtt értesre adta: szeretne Indiába utazni, s „megnemlámadási szerződést” kölni Indiával.

„Készek vagyunk tovább munkálkodni az egész térség szempontjából fontos indiai—pakisztáni barátság érdekében” — hangoztatta *Indira Gandhi* és kiemelte: „ahelyett, hogy beavatkoznánk egymás problémáiba, helyesebb és fontosabb, ha kölcsönösen támogatjuk egymást”. *Gandhi* az indiai—kínai kapcsolatokról is szólt: utalt rá, hogy India minden tőle telhetően megtesz a kapcsolatok érdekében.

Januártól érvényes!

Közérdekű rendelkezések

Január 1-től, az új szabályozókkal összhangban számos rendelet, jogszabály lépett életbe. Közülük néhányat a legfontosabbakból.

1. Az eddigi 30 helyett 35 éves korig lehet nyitni ifjúsági takarékbetétet, a havonta elhelyezhető összeg pedig meghaladhatja a jelenlegi 800 forintos maximumot. A betétek tulajdonosai a jövőben ötévi takarékoság után nagyobb összegű kölcsönt kaphatnak.

2. Hét százalékra emelkedik az 5, 10, 20 és 50 ezer forintos takaréklevelek kamata, amennyiben öt év letelte után váltják vissza. Hasonlóképpen változik az átutalási betétszámlán elhelyezett összegeké is, melyre az eddigi 3 százalék helyett 4 százalékot fizetnek. Lehetőség lesz az ilyen összegek egyéves lekötésére is, melynek kamata már 5 százalék.

3. Öregek napközi otthonát is létesíteni kell 1981. évtől építendő nyugdíjházakban. Ezt az ott lakók mellett a környékbeli idős emberek is igénybe vehetik. Az említett házak bérleti részére a jövőben rendszeres egészségügyi ellátást, állandó nappali és éjszakai gondozói ügyeletet és házi szociális gondozást kell a tanácsoknak biztosítani.

4. Megszűnik a családi házzal beépíthető állami telkek értékesítése, személyi tulajdonba adása. A jövőben ilyen területeket csak magánforgalomból lehet vásárolni, de a tanácsoktól is igényelhető majd tartós használatra, meghatározott időre.

5. A lakosság jobb ellátása érdekében bevételiktől függően 5-től 40 százaléki terjedő adókedvezményt kaphatnak a kisiparosok, kiskereskedők. A szolgáltatásban dolgozókat pedig egyéb kedvezményekkel teszik érdekeltté új munkaeszközök beszerzésére, üzletük és tevékenységük bővítésére.

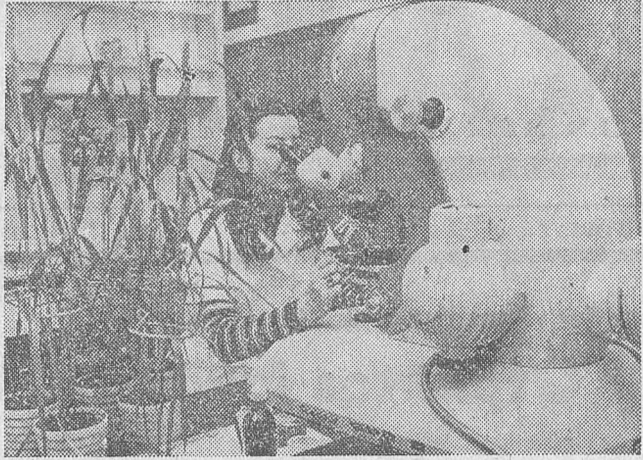
6. Emelkednek az üdüléstérítési díjak, a beutal-

tak azonban még így is csak a költségek 30 százalékát fizetik. Az I. kategóriájú üdülőkben napi 60, a II.-ban napi 40, a III.-ban pedig napi 37 forint lesz a kedvezményes térítés díja. A Balaton-parti üdülőkben elő- és utóidényben továbbra is napi 48, 36, illetve 30 forint lesz a térítési díj.

7. Üzemi balesetként kell bejelenteni a jövő évtől minden olyan sérülést, amely a dolgozót foglalkozása közben végzett munkája során, illetve munkába vagy onnan hazafelé menet; továbbá szervezett társadalmi munka vagy társadalombiztosítási igénybevétel során érte. Be kell jelenteni a balesetet akkor is, ha a dolgozó azt munkaköri kötelességének megszegésével — engedély vagy bejelentés nélkül végzett munka során — szenvedte el. Nem számít viszont üzemi balesetnek az, amely a dolgozót munkahelyén sport- vagy kulturális rendezvény közben érte, s az sem, ha dolgozó munkából hazamenet nagyobb kitérőt tesz, s ekközben éri a baleset.

8. Üresen álló családi házak vásárlásához az OTP legfeljebb az eladási ár 90 százalékáig nyújthat kölcsönt, maximálisan azonban 100 ezer forintot. A hitel elbírálása során előnyben részesítik az állami vállalatoknál dolgozó munkásokat, fiatal házaspárokat, továbbá a három vagy ennél több gyermeket eltartókat.

9. Kedvezően módosultak a korszerű csoportos családiház-építés feltételei. Az úgynevezett sorházak, átriumházak stb. építői ugyanolyan kedvezményt kaphatnak majd, mint az egyedi több szintes lakóházak építői, s ennek megfelelően magasabb OTP-hitelt igényelhetnek. A hagyományos családi házaknál pedig 10 százalékkal magasabb hitel nyújtható, ha az épületet ajánlott tervek alapján létesítik.

A Magyar Tudományos Akadémia martonvásári kutatóintézetében már kalásznak a kísérleti búzafajták.

A nyugdíjrendelet módosítása

A Minisztertanács, illetve az Elnöki Tanács ülésén foglalkozott az Igazságügyi és a Munkügyi Minisztérium, valamint a Szakszervezetek Országos Tanácsa által együttesen beterjesztett, a nyugdíjrendelet módosítására tett javaslattal. Ennek alapján megváltozik az öregségi nyugdíj jogosultsághoz szükséges szolgálati idő, a minimum tíz év szolgálati időtől elvárható elérés továbbra is megmarad, ugyanígy nem indokolt. A munkaképes korú férfiak körében már régóta megvalósult a teljes foglalkoztatottság, a nők túlnyomó része is bekapcsolódott a társadalmilag szervezett munkába, így megvan a reális lehetősége annak, hogy a munkaképes lakosság a nyugdíjkorhatár eléréseig tíz évet jóval meghaladó szolgálati időt szerezzen. Ezt igazolja az is, hogy az utóbbi években jelentősen csökkent azoknak a száma, akik 20 évnél rövidebb szolgálati idővel mennek nyugdíjba. Ez a tendencia a jövőben még tovább erősödik. Mindez indokolja 1981-től az öregségi nyugdíjhoz szükséges minimális szolgálati idő 20 évre növelését. Ennek érdekében, hogy ne kerüljenek hátrányos helyzetbe azok a nyugdíjba menők, akik a következő években nem szerzik meg a 20 éves szolgálati időt, a rendelet lehetővé teszi, hogy 1990. december 31-ig mindazok, akik elérik a nyugdíjkorhatárt, 20 évnél kevesebb, de legalább tíz év szolgálati idő alapján is nyugdíjba mehessenek. A nyugdíj jogosultsághoz szükséges minimális szolgálati idő felemelése nem érinti a rokkantsági nyugdíjra való jogosultságot.

Az utóbbi öt évben végzett rendszeres vizsgálatok eredményei felhívták a figyelmet arra is, hogy a nyugdíjazást közvetlenül megelőző időszakban indokolatlanul növekednek az előzetesen előírt követelmények teljesítéséhez nem kötött kifizetett jutalmak. Ez a gyakorlat ellentétben a szocialista bérezés elvével, és az egyébként is jelentős nyugdíjköltségek további indokolatlan növelését eredményezi. Az illetékes felügyeleti szervek törekvése, hogy a helytelen munkáltatói magatartás megszünjék, nem vezetett eredményre, ezért szükségessé vált a jutalmak nyugdíjalapba való beszámításának központi korlátozása. Ennek értelmében 1980. december 31. után a nyugdíjalap kiszámításánál nem lehet figyelembe

venni az éves kereset tíz százalékát meghaladóan a jutalom címén kifizetett összegeket. A kitüntetéssel járó jutalom, a bányászati hűségjutalom és a vezetők érdekeltégi rendszerében központiilag szabályozott, valamint a szocialista munkaversenyben elért eredmény elismeréseként kapott jutalom azonban nem esik korlátozás alá. Az 1980. december 31-ig kifizetett jutalmakat még korlátozás nélkül, teljes összegükben kell a nyugdíjalap kiszámításakor figyelembe venni. A különféle prémiumokat, mivel azok kitűzött feladatok teljesítéséhez kötődnek, a korlátozás nem érinti.

A nem fizikai munkakörben 1981. január 1-től megszűnik a továbbdolgozásra ösztönző nyugdíjpótlék. Az intézkedést az indokolja, hogy a tapasztalatok szerint a továbbfoglalkoztatás ösztönzése nincs összhangban a tényleges munkaerő-szükséglettel. A nem fizikai, főként alkalmazott és adminisztratív munkakörökben esetenként a túlfoglalkoztatás jelei mutatkoznak. Ilyen körülmények között az ösztönző pótlék fenntartása ezekben a foglalkozásokban nem indokolt. A mostani rendelkezésnek visszamenőleges hatálya nincs, az 1980. december 31-ig ledolgozott időre járó pótléket, vagy annak arányos részét, ha a továbbdolgozás egy évnél rövidebb volt, mindenki megkapja.

Módosították azok kereseténél felső határát is, akik nyugdíj mellett megbízásból (tehát nem munkaviszonyban) vállaltak munkát, vagy tevékenységükért valamilyen díjazásban, tiszteletdíjban részesülnek. Eddig az ilyen jellegű munkáért az elérhető éves kereset maximális összege 12 ezer forint volt. 1981. január 1-től egységesen 30 ezer forint a nyugdíj mellett elérhető, korlátozás alá nem eső kereset felső határa. A nyugdíj és a kereset együttes összege azonban változatlanul nem haladhatja meg éves átlagban a havi tízezer forintot.

Mindezekkel egyidejűleg egyszerűsítették az üzemi baleset vagy foglalkozási betegség miatt a dolgozót megillető kártérítéssel kapcsolatos eljárásokat. Az új szabályozás lényege, hogy a jelenlegi kétféle juttatás (táppénz, plusz a táppénz és az átlagkereset közötti különbség), helyett a dolgozó táppénzként megkapja a teljes keresetét.

Növényvédő szerek Dorogról

A tervezettnél fél évvel korábban megkezdtek a próbagyártást a Kőbányai Gyógyszerárnyaggyár dorogi gyáregységének új üzemcsarnokában. A cukorrépa hatóanyag védőszerének, a lenacilnak nagyüzemi gyártására rendezkednek be az új létesítményben. Ezt a keresett növényvédő szert mostanáig az anyavállalatnál, Kőbányán gyártották, ahol azonban már nem volt lehetőség a termelés további növelésére. A dorogi új létesítményben háromszor-négyszer több lenacil készítenek majd, mint Kőbányán.

A dorogi üzemben folytatják a beruházást. Most ugyan-

is a korszerű növényvédő üzem első csarnokában kezdtek meg a próbagyártást, s 1982 végéig további két csarnok és a hozzájuk tartozó kiszolgáló ipari létesítmények építését fejezik be. Az új üzem csarnokaiban először szakaszosan kezdik meg a termelést, s később térnek át a folyamatos technológiára. Így már beruházás közben bővítik a növényvédő szerek választékát és növelik a termelést. A másik milliárd forint értékű beruházási program teljesítésével 1983-ig fokozatosan évi 5000 tonnára növelik Dorogon a növényvédő szerek gyártását.

A megváltozott érdekelttség

Az élelmiszergazdaság feladatai a következő tervidőszakban nagyobbak, mint bármikor korábban. S noha a termelés biológiai-műszaki és anyagi alapjai is előnyösebbek, ugyanakkor az eddiginél szigorúbb közgazdasági feltételek nehezítik a szokatlan helyzet elé állítják az ágazat üzemait, szöveteiket. A megváltozott érdekelttségi viszonyokról, azok várható hatásáról beszélgettünk dr. Vendéghegy Ferenc mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter-helyettesével.

Felkészültségünknek, s a mezőgazdaságban dolgozók áldozatos munkájának köszönhető, hogy eredményes évet zárhatunk 1980-ban — mondta előljáróban. — Pedig ár-és belvív sűjtött jó néhány gazdaságot, s az időjárás sem volt kegyes: egy hónapot késett a növények érése, a szokatlanul egy hónappal korábban kopogtatott a tél is. Az ország történetében a legnagyobb állatállomány takarmánya már biztos helyen van. A tavaly bevezetett új gazdasági szabályozórendszer hatékonyságnövelő és termelésbővítő hatása is megmutatkozott. A tapasztalatok, de főként az élelmiszertermelésben felhasznált energia és anyagok árának emelkedése 1981-től újabb módosításokat tesz szükségessé az ár-és pénzügyi szabályozásban, amelyek nemcsak szigorítják, hanem ösztönzik is a gazdálkodást.

Melyek ezek a korrekciók? — A tavaly augusztusban elhatározott árváltozások során csökkentettük a támogatások arányát, viszont növeltük a felvásárlási árakat. Ennek hatását számottevő veszteség nélkül csak a jó természeti adottságok és egyéb kedvező feltételek között gazdálkodó üzemek képesek elviselni. Vagyis, feszültség keletkezett volna az eltérő termőhelyű gazdálkodók között. Ennek mérséklésére két fontos intézkedés szolgált. Januártól a 19 aranykoronánál nem magasabb szántóval rendelkező gazdaságok mentesülnek a földadó fizetése alól, s a 14—19 aranykoronás földdel bírók melléküzemági tevékenység után fizetett adójuk 30 százalékat jövedelmük, vagy fejlesztési alapjuk növelésére fordíthatják. Ez az intézkedés több mint 300 gazdaságot érint. Újdonság lesz 1981-től, hogy a nagyüzemek a munkabérek 3 százalékkal emelhetik adómentesen, ha a kifizetett bértömeg az előző évi nem haladja meg. A legdöntőbb változás a beruházás tá-

mogatásánál történik. Csak az ültetvénytelepítés a kivétel. Lényege: csökken az állami támogatás, s megnő a hitelek szerepe. A beruházások jelentős körénél kedvezményes — alacsony kamatú — hitelt kaphatnak a gazdaságok. Előtérbe kerül a termőföld védelme és jobb hasznosítása.

Állják-e a versenyt termékeink a vilápiacon?

— Az élelmiszerkivitelt 90 százalékát a hús, a baromfi, a gabona, a tartósító- és boripar szolgáltatja. Az utóbbi években néhány termék exportja kedvezően alakult, s így a gabonafélék, növényi olajok, a bor és néhány hús-féleség gazdaságosan értékesíthető. Azonban termékeink nem kis hányadánál az exportárak prognózisa nem ad okot optimizmusra. Ezek közé tartoznak egyes konzerv-és hűtőipari termékek. Célnk, az előállítási költségek csökkentése, a minőség javítása, a szállítási szolgáltatások fejlesztése. Ezúttal jegyzem meg, hogy a jövőben még inkább takarékosodni kell az ágazatban az energiával, fokozottabban kell igénybe venni a mezőgazdasági melléktermékekből előállítható energiát. Az energiatakarékos fejlesztésekhez a mezőgazdasági nagyüzemek ugyanúgy kaphatnak állami támogatást, mint az iparvállalatok. A VI. ötéves terv ágazatunkban közel félmillió tonna kőolaj megtakarítását irányozta elő, s ennek feltételeit minél gyorsabban meg kell teremteni.

A statisztika szerint csaknem minden második magyar állampolgár érdekelt mint termelő valamilyen agrártermék előállításában. Gondolok itt elsősorban a háztáji és kisebítő gazdaságokra...

Nélkülük sem a hazai fogyasztási igényeket, sem pedig exportkötelezettségeinket kielégíteni nem lehetne. Ezért a kistermelők továbbra is számíthatnak az állam támogatására, termelési feltételeik javítására, hogy ezt az országgyűlés legutóbbi ülésén is megerősítette.

Mit tanácsol a nagyüzemek vezetőinek?

— 1981-ben az üzemek nyeresége csak az esetben érheti el a tavalyit, ha alkalmazkodnak az új feltételekhez. Célszerű tehát, ha programot dolgoznak ki a termőföld racionálisabb kihasználására, a réteglegőterületek megjavítására, a melléktermékek fokozottabb hasznosítására, az energiatakarékos technológiák széles körű alkalmazására az állattenyésztésben és a növénytermesztésben egyaránt.

A törvények közérdekű védelme

A szocialista törvényesség megóvása, a társadalomellenes magatartások megelőzése, leplezése, a közvagyon fokozott védelme, a közélet tisztasága melletti és a hatalommal való visszaélések elleni fellépés az ügyészségektől az eddigieknél is hatékonyabb fellépést követel meg. E gondolat jegyében állította össze vizsgálati programját a Legfőbb Ügyészség.

Az elképzelések szerint országosan elemzik például a népgazdaság legalapvetőbb érdekeit sértő társadalmi tulajdon elleni, a gazdálkodási kötelezettségeket és a gazdálkodás rendjét sértő magatartásokat. Megpróbálják feltárni az e cselekmények elkövetését lehetővé tevő okokat, s ennek alapján intézkedéseket dolgoznak ki a további hasonló esetek megelőzésére. Az ügyészek figyelmé arra is kiterjed majd, hogy az okozott kár megtérítése érdekében indult-e eljárás, s az milyen eredménnyel járt. Választ keresnek arra is, hogy minden indokolt esetben megtörténik-e a személyes felelősségre vonás.

Az építésügyi hatóságok munkája az emberek jelentős részét közvetlenül érinti, különösen fontos tehát, hogy eljárásaikban érvényesüljön a tör-

vényesség. Azért is fontos ezt hangsúlyozni, mert például a telekalakítással kapcsolatos ügyekben a tanácsok többször hajlamosak engedni az állampolgárok jogtalan kérésének, s ilyenkor a magánérdek a közérdek rovására érvényesül. Ez a téma az ügyészi vizsgálatok egyik fontos területe lesz.

Terítékre kerül a könnyűipari vállalatok kártérítési eljárásainak törvényessége is. Az új munkajogi szabályok fokozták a dolgozók kártérítési felelősségét, s a társadalmi tulajdon védelme érdekében megkülönböztetett figyelmet érdemel, hogy a vállalatok mennyiben éleik az új jogszabályi lehetőségekkel.

Fontos társadalmi érdek főződik ahhoz, hogy a polgári perekben a bírósági ítélet ne maradjon írott malaszt, rendelkezési a gyakorlatban is megvalósuljanak. A tapasztalatok szerint az emberek gyakran még a bírósági ítélet hatására sem teljesítik kötelezettségeiket, ehhez hatósági kényszerintézkedésekre van szükség. Miután a bírósági végrehajtási ügyek évente több tízezer állampolgárt érintenek, igen nagy jelentősége van annak, hogy az ügyészség ezen a területen is átfogó, országos vizsgálatokat tervez.

Belkereskedelmi előrejelzés

Differenciáltabb áru kínálat, folyamatos ellátás, a legfontosabb termékekből és minőségjavítás — így foglalható össze a Belkereskedelmi Minisztérium 1981. évi „prognózis”, amely szerint a kiskereskedelemben 6,5 százalékos növekedéssel lehet számolni.

Az alapvető élelmiszerekből — liszt, cukor, zsír, vaj, tej, kenyér — bőséges lesz a kereskedelmi kínálat. Előreláthatólag a hús is elegendő lesz. Helyenként és időnként azonban itt is előfordul majd hogy egyes füstölt-főtt húsrészekből, a téliszalámból, gyulaiból az igényeknél kevesebb lesz. Baromfiból továbbra is megfelelő mennyiség áll majd rendelkezésre. Rizsból viszont jelentős behozatalra szorulunk, ezért az importszállítások azonnali megkezdését rendelte el a minisztérium. A tartós ipari termékek közül a gyorsfagyasztott élelmiszerekből mintegy 8, konzervekből 4 százalékkal több lesz a választékosabb kínálat gyümölcs-és fozelékfélékből. Déligyümölcsből növekvő beszerzéssel számolnak, elsősorban a fejlődő országokból. Hiányvárható az édesipari termékek közül elsősorban a táblás töltött csokoládéból, díszdobozból, lisztésáruból, olcsó háztartási kekszéből.

Gyermekbabókból az igényelt mennyiségnél 20 százalékkal, fiúnadrágból 24, leánykaszoknyákból és nadrágból pedig 28 százalékkal kevesebbet vállalt az ipar. Férfitöltényből ugyancsak 15

százalékkal lesz kevesebb. Harisnyából, zoknijból, harisnyanadrágból importtal pótolják a hiányt.

A tartós fogyasztási cikkek közül elsősorban a hazai gyártású, nagyobb úrtartalmú hűtőszekrényekből sem lehet majd az igényeket maradéktalanul kielégíteni.

Automata mosógépből viszont javul az ellátás. De hiány lesz a hagyományos keverőtárcsás típusból. Villanybojlerből azonos mennyiség kerül az üzletekbe, gázbojlerből 20 százalékkal lesz kevesebb az igényelt mennyiség. A hűtőszekrények termékei közül javul az ellátás a sztereó asztali rádiókból.

Idén hozták forgalomba a hazai ipar újdonságát, a Hi-Fi-tornyt. Színes tévéből a gyártók vállalták a kért mennyiséget, magnós rádióból, magnetofonból, autórádióból ugyancsak. A tavalyhoz képest 16 százalékkal több lemezjátszó kerül az üzletekbe. Újabb megkezdődött a hazai porszívógyártás, s néhány bútorféléből is javul a kínálat. Elemes szekrényekből azonban kevesebb lesz.

Kultúrcikkekből általában nem lesz hiány. Üveg-, porcelán és műanyag árukból az ideinél 7 százalékkal lesz több.

Javul a kínálat a háztartási és vegyi áruk többségénél. Mosó-, mosogató- és enzimes áztatószerkekből folyamatos ellátás várható, súrolószerekből — kapacitás és csomagolóanyag hiánya miatt — az igényeknél kevesebb lesz.

SZOMBATHELY

AZ ELSŐ MUNKANAPON

Január 4-én az év, de egyben az ötéves terv első munkanapján új, korszerű üzemcsarnokkal gazdagított a Budapesti Faipari Vállalat. A részleges termelés után ezen a napon teljes kapacitással megkezdte a különböző bútorok gyártását.

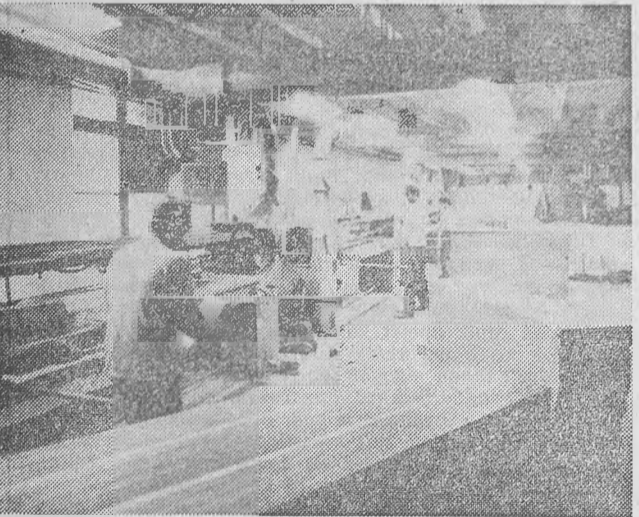
— Zimm —

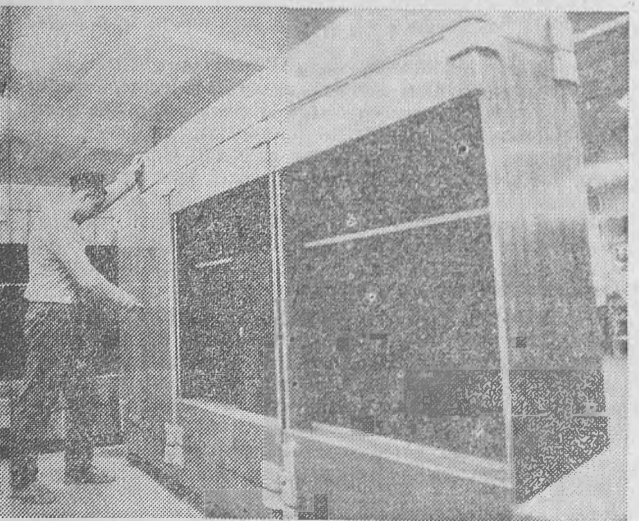
Az igényeknek megfelelően ma már a szabászatból a fényezésig valamennyi műveletet géppel végzik

A műhely tágas, világos, a legkorszerűbb porcszivó berendezések gondoskodnak a friss, levegőről

Az új év mindig új feladatokat állít nemcsak az emberek, hanem a vállalatok elé is. Kívánjuk, hogy a termelés jól, szervezeten, korszerű irányítás mellett valósuljon meg

Az év első terméke elkészült... Szállításra vár. Minősége kifogástalan...

Amilyenek a hétköznapok, olyanok az ünnepek!

E megállapítás valamennyiünkre vonatkozik, s a benti viszonyok között kétszerezsen igaz. Érthető ez egyszerűen az intézeti életre, s — az előbbtől nem függetlenül — az egyes ember közérzetére is. Mert szükségese és fontosak az ünnepi rendezvények, mégis, egy adott intézetben levő elítéltek hangulatát döntően a hétköznapok történései határozzák meg.

A karácsonyi ünnepek után és az újévi ünnepek előtt jártam Szombathelyen. A látottak és hallottak ezért különösen érdekesek, mert sokan vannak még, akik a pár évvel ezelőtti „híreket” még mindig elhiszik: vagyis, hogy a szombathelyi intézet a „legkeményebb, legszigorúbb” bv. intézetek közé tartozik. Bár ezen a megállapításon már akkor is lehetett vitatkozni, hiszen a rend és fegyelem nem feltétlenül jelenti az előbbieket, mégis nyilván oka volt, hogy az érdekeltekben ilyen vélemény fogalmazódott meg.

S ha már erről szót ejtetünk, el kell mondani: a fő ok a „szigorúságra” általában a körülményekből fakadt, s fakad. Például a szombathelyi intézet zárt, beépített egység, ahol szabad tér nincs, s a belső átalakítás is elég nehéz. Az utóbbi években azonban kedvezően alakult a helyzet, belső és külső felújításra kerülhetett sor, s mindez szinte párhuzamosan történt az új bv. szabályzat életbelépésével.

★

E bevezető után joggal tehető fel a kérdés a legilletékesebbnek, az intézet parancsnokának: *milyen eredményeket könyvelhetett el az intézet 1980-ban?*

— Mindenekelőtt kialakult az „önkormányzati sejt”, azaz az öntevékenység nálunk is alkalmazható módja. Részből ennek következménye, hogy kialakultak a szabad idő hasznos eltöltésének azok a formái, amelyek hosszú távon is alkalmasak a nevelési célkitűzések támogatására. Megemlíteném az igen színvonalas TIT-előadásokat, a szakköri foglalkozásokat, a vetélkedőket, a különböző sportversenyeket és nem utolsósorban a tévénezést. (Részből a klubszobában, részben a zárkákban.) Természetesen folyik az általános iskolai oktatás, s megkezdődött levelező tagozaton a gimnáziumi tanulás is. Két, korszerűen berendezett klubszobánk van, valamint sötétzárkából átalakított

kondicionáló termünk, és új berendezést kapott a szabadságos zárka is. 1980-ban az üzem, a csökkenő létszám és a nagy fluktuáció ellenére teljesítette tervét és jelenleg minden előzetes dolgozhat, akinél ennek nincs törvényes akadálya.

— *Az intézet börtön fokozatú, tehát elvileg nincs akadálya a nyitott zárkákknak. Nyitva vannak tehát az ajtók?*

— Korábban a hozzánk kerülőket három csoportba soroltuk: a korrektül viselkedőknél nyitva voltak az ajtók. A befogadottaknak bizonyos időt adtunk a bizonyításra: ha a viselkedésük megfelelő volt az első csoportba, ha nem, a harmadik csoportba kerültek, vagyis az engedetlenkedők közé, ahol az ajtókat zárva tartottuk, biztonsági okokból. A kedvező tapasztalatok alapján változtatunk: ma már csak két örzési csoport van: a fegyelmelenkedők, a megbízhatatlanként kivételével mindenki szabadon mozoghat. Tehát az újaknak eleve bizalmat szavazunk.

— *Mindez azt jelenti, hogy a két kategória „mozdulatlan”?*

— Szó sincs róla, hiszen a besorolás nem öncélú. Időről időre felülvizsgáljuk a nevelők a magatartásukat, s aki fegyelmelenkedik, fenytetni kell, az átkerül a szigorúbb körülmények közé, de aki ott tartósan megfelelően viselkedik, ugyancsak átkerülhet a másik csoportba. Mindez jó ösztönző, hiszen akiknél nyitva a zárkaajtó, azok, ha délelőtt szabadok, ebédig, ha délután, este hétig szabadon mozoghatnak, játszhatnak, tévézhetnek a klubszobában, avagy erősíthetnek a kondicionáló teremben, ha nincs egyéb meghatározott programjuk.

— *Milyen tervek vannak az intézeti életre 1981-re?*

— Mint említettem, az öntevékenységnek megtaláltuk a jó formáját, ezt szeretnénk tovább erősíteni. De általában is elmondhatom: azt, amit 1980-ban sikerült megvalósítanunk, szeretnénk 1981-ben még több tartalommal kitölteni.

★

A beszélgetést igazolják a látottak. Délelőtt 11 órakor az egyik klubszoba zsúfolásig tele. Többben az asztalnál ülnek, nézik a televízió műsorát, mások asztalfoci-mérkőzést vívnak, beszélgetnek. (De lehet itt sakkozni, rezezni, tv-játékot búválni.) Ízlésesen beren-

dezt, hangulatos klubhelyiség ez, s nemcsak a feldíszített fenyőfa teszi ilyené. Lassan indul a beszélgetés és sok minden szóba kerül. Az, hogy ki mit küldött haza karácsonyra, milyen a koszt — erről azért megoszlanak a vélemények — s, hogy aki akar és tud dolgozni, az jól keres, s hogy az egyes örzési csoportba mennyivel jobb tartozni, mint a másikba. Érzik az ember, hogy jó itt a hangulat. Igen, mondja valaki: „már nem olyan itt mint régen, már csak a hírünk rossz. A valóság egészen más.”

Pedig — s ezt a statisztikai adatok is igazolják — a rendből, a fegyelméből nem engedtek. Tulajdonképpen számszerűen nem is csökkent a megnyitások száma, de kirívó fegyelmessé alig fordult elő. Mert itt nemcsak a kedvezmény, a feltételes forog vesztélyben, hanem az is, hogy ki milyen körülmények között tölti le az idejét. A két, úgynevezett örzési csoportba soroláskor az a legfőbb eredménye. Nevezetesen: ösztönző, húzóerő a megfelelő magatartásra. De mi történik akkor, ha valaki mégis „megbotlik” és nem nagy ügyért, de megfenyítik. Az egyik jelenlévő válaszol:

— Nekem nemrég volt fenytésem és a jövő hónapban átkerülök a másik csoportba, elvesztek sok kedvezményt. De tudom, ha ott jól viselkedem, dolgozom, újabb egy hónap múlva visszakerülhetek ebbe a csoportba.

Már a beszélgetés közben „kiemelkedett” társai közül egy fiatalember, *Remete Ferenc*, aki a legszerényebb becslések szerint is vagy két méter magas. Hogy megértjük mi az ő funkciója az intézetben, röviden nézzük meg az öntevékeny szervezet felépítését, amely roppant egyszerű. Ugyanis ebbe beletartozik valamennyi elítél. A két műszaknak megfelelően két-két embert neveztek ki — a társak helyesléseivel — ügyeletesnek: ők tulajdonképpen az öntevékeny szervezet vezetői. Feladatuk közé tartozik, hogy segítenek a „mozgatásban”, csomagok, levelek szétosztásában, felügyelnek a klubhelyiségekben, s általában is a rendre és fegyelmekre. Tolmácsolják az elítéltek kéréseit, elképzeléseit az intézet nevelőinek, vezetőinek. Ezenkívül tevékenykedik 8–10 tagból álló művelődési és sportbizottság, akik javaslato-

kat tesznek a programokra, szervezik a szabad idő hasznos eltöltését. (Szakkörvezetők, könyvtárosok, nevelőőrök stb. tartoznak ide.)

Már ennyiből is kiderül: az úgynevezett négy ügyeletesnek gyakorlatilag az elítéltek vezetése a feladata. Remete Ferenc nagyon világosan fogalmazta meg a helyzetet;

— Igyekszünk úgy irányítani társainkat, hogy a napi-rendi kötelességeik mellett, ne legyen fegyelmelenkedés, s a kedvezményeinket ne szúrjuk el. Az az elvünk: inkább a mi figyelemzettségünkre hallgassanak, mint a fegyelmi lapra. Úgy hiszem, ha elítélttársaim is megértik, milyen lehetőségeket kaptunk, hogy a bizalmat nem szabad elherdálni, igazán tartalmas kulturális élet alakulhat ki a jövőben.

★

Ez utóbbiakról is érdemes néhány szót ejteni. A több mint háromezer kötetes könyvtár, a tévézés, a rádiózás, a filmvetítés stb. mellett külön kell megemlíteni az öntevékeny szervezet javaslatára megalakult *irodalmi és történelmi szakkört*. Az irodalmi szakkörben feldolgozták többek között Sánta Ferenc, Bárány Tamás, Déry Tibor, Moldova György és más szerzők egy-egy kiemelkedő művét, avagy egész munkásságát. Emellett a szakköri összejövetelek illeszkednek a gimnáziumi tananyaghoz is, amely segíti a tanulókat. A történelmi témák mellett aktuális politikai tájékoztatókat is tartanak rendszeresen, egy-egy szakköri tag készül fel az anyagból. Forrás van bőven: húszféle sajtóterméket rendelnek az intézetben, 219 példányban.

★

A körkép persze közel sem teljes. Az olvasókban fölmerülhet a kérdés: mi ebben a különös? Csupa — vagy majdnem valamennyi — olyan rendezvény, program szerepel itt, amely másutt is megtalálható. Nos, ez igaz, de aligha tévedünk, ha kijelentjük: *kevés helyen sikerült ilyen jól összekapcsolni az öntevékenységéből fakadó kezdeményezést, a szabad idő hasznos eltöltésének formáit és a rendre és fegyelmekre ösztönző kedvezményrendszerrel, mint ebben az intézetben.*

S az említett jó hangulatról, alighanem ez az egyik legfontosabb eredője...

—kas

NYÍLT LEVÉL

Karcsi kapkodta a levegőt, s hadarta.

— Karamboloztam egy Trabanttal, Füreden, az elágazásnál. Részeg voltam. Az énekesnővel meg a zenészekkel Füredre indultunk. Egy Trabant jött szembe, nem vettem észre és beleszaladtam. A féket tapasztam és közben ráborultam a kormányra. Azt hittem, meghaltak, akik benne ültek. Legálább százzal mentem és ilyen nagy kocsi — akadozott idegességében Karcsi. — Egy nő vezette a kocsit, csak néhány hónapja van jogosítványa, a vőlegénye ült mellette. En huszonnégy éve vezetek, még soha nem volt karambolom. Felajánlottam nekik, hogy negyvenezer forintot adok, csak ne hívjanak rendőrt. Külföldi vagyok, nekem nem kell a cirkusz. De a férfi erőszakoskodott, hogy rendőrt kell hívni. Akkor hívják a rendőrt, én nem mozdulok, mondtam. Pedig sebesülés nem történt. Rendőrt hoztak, aki azt mondta, menjek Pestre, az Állami Biztosítókhoz az Üllői útra, és ott elintézzik a dolgot. Ha nem hagysz ott, akkor ez nincs — mondta Karcsi szemrehányóan.

Veszekedni kezdtünk. Visszamegyek Bécsbe, mondta. Sirtam, sajnáltam, mondogattam, hogy nem így akartam. Kértem, ne haragudjon és ne menjen el. Pestre indultunk, a balesetbiztosítási ügyet elintézték. Még aznap este visszamentünk Tihanyba. Az idő gyorsan telt, talán még egy hétig voltunk ott. Karcsi, mielőtt elutazott, mindent nekem adott. Ruhámot, harisnyát, hajlakot, lakkot, rúzt, pulóvereket, kombinét, csokoládét, cigarettát és pénzt is. Nagy fekete bőröndbe csomagoltam mindent, örültem az ajándékoknak, de sajnáltam, hogy elmegy. Hazavitt Pestre és megígérte, hogy ír. Ne keseredjek el, mert pár hónap múlva ismét eljön. A kedvemért még Pesten maradt két napig. Másnap volt ugyan is a születésnapom. Megbeszéltük, hogy a Budapest bárba megyünk megünnepelni. En viszont már hónapokkal ezelőtt megígértem Bódisnak, hogy a születésnapomat vele töltöm. Vesztemre össze is találkoztam vele a belvárosban. Éppen cipőt akartam venni Schneider István cipésznél. Szép pár cipőt választottam ki, de ő nem

fogadott el pénzt, kérte, legyen az övé. Utána becsomagolta a cipőt és kiléptem az utcára. Bele az éppem arra haladó Bódis karjaiba. A Muskáti preszszóba mentem vele inni. Cseresznyét kértünk. Érdeklődött, milyen volt a Balaton. Úgy láttam, Bódis szerelmes belém. Nagyjából elmeséltem, mi volt Tihanyban. Kért, ha már úgyis megígértem, töltsen vele a születésnapomat. A Budapest bárba mentünk Bódissal, gondolva, hogy talán találkozom Méri Karcsival. Itt mindenki ismert minket, Bódist is, hiszen jó vendég volt. Mikor a pincér az asztalhoz vezetett, Karcsiékre lettem figyelmes. Schneiderrel ült, aki közben visszaérkezett. Ideges és rosszkedvű lettem. Karcsin is látszott hogy dühös. Most már mindegy — gondoltam, ő utazik, de Bódis marad. Tudtam, hogy Bódis örül, ha vele vagyok, Karcsiék pedig megpukadnak a méregtől. Az első koccintás után Bódis kis aranykarórát nyújtott át.

— Isten éltesse! Ittunk, ő fizetett. A zenészeknek is adott, játszotta a számait. Karcsiék műsor közben elmentek, oda sem köszöntek. Azt hittem, hogy az Amazomba mentek, ezért ott hagytam Bódist, aki közben erősen lerészegedett. Hiába mentem, mert nem találtam őket sehol. Ittam és bántam a dolgot. Vártam, de nem jöttek. Karcsi úgy utazott el, hogy elbúcsúzni sem tudtam tőle.

Két hét múlva Klárral lementünk Siófokra. Este érkezünk meg. A vállalat központját, a balatoni kirendeltséget már zárva találtuk. Érdeklődni akartam, hogy mikor jöjünk és hol alhatnánk. Az egyik üzlet vezetője rögtön segített, tanácsokat adott. Felajánlotta a kocsiját is.

— A kocsim kinn áll a ház előtt, lakást majd holnap szerzek maguknak. Reggel 9-re jöjjenek, lesz jó állásuk is — mondta.

Negyven körül kisportolt, középtermetű, udvarias férfi volt. Záróra után a Délibáb szállóban szerezett szobát. Másnap a központ elhelyezett bennünket az egyik üzletben, felszolgálóként. Kaptunk szobát a vállalatnál. Délután négytől éjfélig dolgoztunk, magyaros munkaruhában, de az üzlet nem ment. Egyszer lementem az igazgatóhoz, s kértem, helyezzen máshová. Végül beosztott a nagy étterem presszójába büfésnak. Lakást is kaptam, közel a munkahelyhez. A vezető az első nap felszolgálónak osztott be. Később is az maradtam. A kávéfőzővel, Icával laktam egy szobában. Kedves, fiatal nő volt.

Egyik este egy nőre lettem figyelmes, csinos volt és jól táncolt. A férfinem figyeltem. Két nap múlva ez a férfi a barátjával bejött az üzletbe. Két cseresznyét rendelt. Amikor elfogyasztották, engem

Stukkerral a kézben

Alacsony termetű, vékonyka fiatalasszony ül velem szemben a „körzeti” egyik emeleti szobájában. Fehér arcú, világosszökeg festett haja még inkább törékenyen teszi, a hajtinccsein jól látni, hogy már néhány hónapja nem volt fodrásznál. Farmernadrág, ritkás kötésű fehér pulóvert, fölötte kis mellényt visel. Huszonkilenc éves, két gyermek anyja: a fia tizenkét éves, a kislánya héthónapos.

Az első benyomások alapján szinte hihetetlen, hogy nem először van börtönben. Különösen furcsa, hogy többek között garázdaságért, súlyos testi sértésért volt büntetve, illetve most, hivatalos személy elleni erőszak alkalmazásáért van előzetesen.

— Először 1972-ben álltam bíróság előtt — mondja *Pehm Ernőné*, akiről a fentiekben szó van. — Ekkor két évet kaptam összesen. Talán ez a büntetésem volt az, amelyet leginkább megemléstem.

— *Miért, a többit nem?*
— Nem úgy gondoltam — válaszolja — csupán —, ha lehet azt mondani —, ez volt a legmegalapozottabb.

— *Miért kapta?*

— Ehhez talán előbb a korábbi körülményeimre kell egy kicsit közelebbről megismerni. Apám és anyám nagyon szigorúan fogtak odahaza, de mint egyetlen gyermekük, semmi sem szenvedtem hiányt. Apám sportember volt, motorcsónakversenyző; a foglalkozására nézve kisiparos, asztalos, Budapesten, a nyolcadik kerületben.

Azt szerették volna, hogy én is jót sportoló legyek: tíz évig jártam műkorcsolyázni. Az általános iskola befejezése után ipari tanuló lettem, de nem tanultam ki a szakmát, mert tizenhat éves koromban bejelentettem szüleimnek, hogy férjhez megyek.

— *Képzem, nem váltott ki körükben nagy örömet?*

— Egyáltalán nem, főleg apám volt nagyon felháborodva. De azután lecsillapodtak a kedélyek és a nagyszüleim lakásába költöztünk férjemmel. Hamarosan megszületett a fiam is. A korán kötött házasság nem vált be, hamarosan nézeteltérés támadt közöttünk, s a férjem elköltözött. Én, mint aki felszabadult, éltem nagyvonalúan a világomat. Nem válogattam meg eléggé a barátaimat, barátnőimet, így azután a lakásom alkalmi találkahelyévé változott. Nos, hát korábbi kérdésére válaszolva: ezért és garázdaságért kaptam a büntetésemet.

— *A büntetése letöltése után megváltozott?*

— Amikor szabadultam, elcsereletem a régi lakást, munkát vállaltam, és magamhoz vettem a fiamat, akit addig a szüleim neveltek.

Négy évvel ezelőtt megismerkedtem az élettársammal, aki hozzám költözött. Görög állampolgár, de itt élt Magyarországon, a foglalkozása zenész. Jól keresett, mondhatom, gond nélkül éltünk.

— *S ekkor ismét történt valami...?*

— Jelentéktelennek tűnő epizód, ami közvetve egészen addig vezetett, hogy ismét bírói ítéletre várok.

A fiamnak vetünk egy kutyát. Az élettársamnak Bécsbe szolt az Interkoncerten keresztül a szerződése. Az egyik reggel éppen indultunk el hazulról. En valami miatt még visszamaradtam a lakásban, s amikor már a lakás ajtaját zártam, hallottam, hogy az élettársam szóváltásba keveredett az alattunk lakó aszszonnyal. Még a kulcsomot sem tettem el, mire én is odaértem. A vita azon volt, hogy a kutyánk odapiszkolt az emeletre. Sidott bennünket, a kutyával együtt. Nekem sem kellett több, én is mondtam a magamét, összeakasztottunk. Én azután szájon vágtam a kezemen lévő kulcsokkal. Feljelentett, súlyos testi sértésért hét hónapot kaptam.

— *Le is tartóztatták előtte?*

— Nem, bevonuló voltam, Pálhalmára kerültem. Ráadásul terhesen. A fiamat édesapámra bíztam, mert két évvel ezelőtt az édesanyám meghalt. Ekkor történt, hogy a fiam elcsavargott és nem ment iskolába. Az iskola igazgatója — aki engem is tanított valamikor és jól ismert — írt apámnak, hogy szabálysértési eljárást indított ellenem, ha a gyerek nem megy iskolába. Apám bement hozzá, mert ő is ismerte személyesen, de összevitattak a dolgon. Apám ezután elküldte nekem a levelet. Írtam az igazgatónak, azt is megírtam, hogy hol vagyok. Erre az iskola igazgatója arról értesített, hogy a gyereket a VII. kerületi Tanács elvitette Szőlőgyőrökre, intézetbe, s ha szabadulok, akkor majd én elhozhatom, mert csak ideiglenesen helyezték el ott.

— *Mikor szabadult?*

— A múlt év májusában, egy héttel azután, hogy a tököli kórházban megszületett a kislányom. Első dolgom az volt, hogy a gyerekemért

mentem az élettársammal együtt az intézetbe. Nagyon meglepődtem, amikor azt válaszolták, hogy nem vihetem el, csak a tanács gyámügyi hivatalának engedélyével. Hát ekkor kezdődött a vita. Apámmal együtt számtalanszor jártunk bent, vitakoztunk, veszekedtünk, velük, de azt hiszem, még inkább ragaszkodtak e személyes ellentétek után a gyerek benntartásához. Felkerestem a Markó utcában az egyik hivatalos pártfogót is, aki elintézte, hogy kapjak a két gyerek után családi pótlékot és kapjam a gyermekgondozási segélyt, de az intézetből az ő közbenjárásával sem adták ki a gyereket.

— *Még azt sem engedélyezték, hogy a nyári szünetet itthon töltse, végül a Fővárosi Tanács gyámügyi osztálya engedélyével hozhattam haza.*

— *Véglegesen?*
— Dehogy, csak a nyári szünetre! Én már ekkor belenyugodtam a dologba, láttam, hogy a sok vitával és anélkül sem érek el semmit. Apámnak is mondtam, hogy hagyja az egészet, de ő csak szaladgált tovább.

Szeptember másodika volt, amikor az apám felkeresett, hogy végre a gyámügyeseknél sikerrel járt és ha átjelentem a gyereket hozzá, a nyolcadik kerületbe, itthon maradhat. Ezt megírtam és a fiam társaságában elindultunk a hetedik kerületi gyámügyesekhez. Apám ment be a csoportvezetőhöz, én vártam a gyerekekkel a folyosón. A gyerekek hozta magával a játékpisztolyát és azzal játszott. Hallottam az ajtón át, hogy apám vitakozik, én is ideges lettem, elvettem a gyerekeket a pisztolyt és a táskamba tettem. Apám kijött dühösen, hogy menjünk az előadóhoz. Ketten voltak, mindkettőt ismertem. Az én előadóm már intette volna az ügyet, amikor berohant a csoportvezető és azt mondta neki: szó sem lehet róla, hogy a gyerekek ne menjen vissza az intézetbe! Heves szóváltásba kezdünk.

Nem tudom megmondani, még ma sem, hogyan jutott eszembe a táskában a játékpisztoly. Elővettem. Csend lett. Mindenki dermedten nézett, én pedig üvöltöttem: keresztüllök benneteket, ha elviszitek a gyerekeket! — és hadonásztam a pisztollyal.

Apám — ő tudta, hogy a fegyver nem valódi, bár nagyon hasonlított hozzá — atól tartva, hogy valakit fejbe ütök vele, odaugrott hozzám

Postaládánkból

Hagyományainkhoz híven „kiürítjük” a múlt évi postaládánkat. 1980-ban közel félezer levél, irás, továbbá sokszáz vers érkezett a szerkesztőségbe. Nem említve az ezernél több keresztretjévmegfejtést, meg a sakkfeladványokra küldött válaszokat. A beküldött irások — no és rajzok — egy részét közöltük, másokra e rovatban válaszoltunk és csupán néhány tucat maradt válasz nélkül. Legtöbbször azért, mert a bennel irakkal nem tudtuk mit kezdeni, ahogy mondani szokás: meghaladta hatáskörünket. Nézzünk meg néhány levelet az év végi postánkból.

I. J. nevelő Allampusztáról írta, többek között, az alábbiakat: „A családi élet szerepéről, jelentőségéről sokan, számos formában írtak, nyilatkoztak. Arról, hogy a nyugalmat, biztonságot nyújtó család, mit jelent az elítéltek életében, sokat írt a H. H. is. Azt sem kell fejtegetnem, hogy milyen formái vannak a kapcsolattartásnak. Egyet azonban megemlítenék: ez a korlátlan levélírás! Ezzel az új Btk. megalkotóinak az volt

és megfogta a kezem. Erre a másik három férfi is rám vetette magát, egyikük kivette a kezemből a fegyvert. Dulakodás támadt, az apám a védelmemre kelt. A rövid csata után dühösen elviharoztunk.

— *Hogyan került ide?*

— Gondolom, a gyámügyesek feljelentettek, s ennek nyomán szeptember 9-én letartóztattak. Később, mint tártstettest, az apámat is letartóztatták, de őt később szabadon engedték. S most — 63 éves léte — ő is bíróság elé kerül, valójában az én hibámból...

— *Mi lett a kislánnyal?*

— Az apám éppen nálam volt, amikor jöttem értem, s miután késő estig nem tértem haza, elvitte magával, majd a Ménesi úti csecsemőotthonba vitték. Most ott gondozzák.

Itt a történet — egyelőre — véget ér. Tárgyalás talán ebben a hónapban lesz. Pehmőnének nincsenek különösebb reményei: számít a legrosszabbra is, de az sem lepne meg, ha enyhe ítélettel megúszná ezt a nem mindennapos kalandot.

D. K.

a célja, hogy közelebb hozzák az elítélteket és a családját, amíg egymástól távol vannak. Úgy látszik azonban, hogy egyesek félreértették a korlátlan levélírás fogalmát, s azt sajátos módon és célok érdekében kívánják megvalósítani. Így történt ez az állampusztai intézet egyik üzemegegyében is.

Történt ugyanis, hogy azonos feladóval ellátott két-két levél került a kezembe. Ebben nincs semmi különös, de a levelek tartalma azután bebizonyította, hogy az említett szabály tudatos félreértelmezésével állunk szemben. Erős Titusz és Jakab Gusztáv ugyanis úgy értelmezik a korlátlan levélírást, hogy bárkinél, bármikor, bármiről írhatnak. E hitükben megerősítette őket Petrohai Sándor és Szilágyi Sándor is, akik leánytestvérükkel akarták levél útján összeismertetni őket. A dolognak azonban van némi szépséghibája: Erős Titusznak felesége és két gyermeke, Jakab Gusztávnak élettársa és négy gyermeke van. Ez sem zavarta Szilágyit és Petrohait: nekik csak egyszerű szíveség és „baráti” gesztus a hozzátartozók kiszolgáltatása. Azt már fel sem tételezem, hogy rossz szándékúan akartak beavatkozni mások családi életébe. Mert ha közvetítő tevékenységük sikeres lett volna, esetleg szétromboltak volna két, amúgy is gondokkal küzdő családot.

Végezetül két dologra hívnám fel a figyelmet: 1. A korlátlan levélváltás csak a hozzátartozókra értendő, és senkit sem jogosít fel komolytalan, sőt káros kapcsolatok létesítésére. 2. Nagyobb becsület érdemelmének hozzátartozóink, főleg, ha tőlük várjuk a támogatást, a segítséget...

A fenti jelenségre az év közben már a szerkesztőség is felfigyelt, s akkor is megírta: mindig veszedelmes dolog visszaélni olyan lehetőséggel, amely egyértelműen az érintettek érdekeit szolgálja. Mert a szabályok nemcsak kedvezően változhatnak...

Burián Károly a Gyűjtőből amolyan külső munkatársunk. A mostani levele a H. H. és az olvasók viszonyával foglalkozik. „Úgy vélem a lap egyik legfőbb célja, a jó útra való rávezetés. Előzetes letartóztatása idején majdnem mindenki elolvassa az utolsó betűig, de a letöltő intézetben a heti-és napilapok özönében szinte elveszik. Már kevesebbet olvassák, inkább csak bele-bele néznek... Szerintem, hogy valamit elérjünk, először azt kell elérni, hogy figyeljenek ránk. A börtönben túlfokozódnak az ember érzelmei, fokozottabban reagál a rosszra és a jóra egyaránt. A nő sem szexualitással kívánja a „zsvány” hanem sokkal inkább egy simogatás, egy becézó szó, egy gesztus erejéig. Ha az anyját szídják valakinek, leperog róla, a durvább szavakat fel sem veszi, de ha a vállára teszi valaki a kezét, s csendesen szól, tágranyilnak a szeméi és figyel!

Ha tehát olvasnak valamit a H. H.-ban, ami éllel íródott — igaz, ez is figyelemfelkeltő —, még akkor is átkozzák íróját, ha elfogultan is igazat lehet adni neki. Viszont, ha úgy szólnak hozzá, mint nem is egy másik emberhez, hanem mint önmagunkhoz: közvetlenül, őszintén, még ha dorgál is, megszívlelik, elgondolkoznak rajta!

Nagyon figyelnek, figyelünk olyan írókra, amelyek főleg a nők és férfiak kapcsolatát mutatják be, s figyelünk azokra, amelyek a családra, az érzelmekre vonatkoznak. Azt hiszem, nagyon növelné a H. H. utáni érdeklődést, ha lenne egy olyan rovat, amelynek az lenne a címe: „kérdés, amit akarsz! Mivel a H. H.-nak lezártan lehet küldeni levelet — ezt kevesen tudják —, bizonyos sok érdekes kérdés és válasz kerülne terítékre...”

Végezetül köszönjük olvasóinknak a szerkesztőségnek küldött karácsonyi és újévi kívánásokat. S egyben várjuk leveleiket, írásait 1981-ben is!

— kas —

is meghívták, majd jött a nő is és az ismerősöm, Bogdán Józka. Utaztak vissza kocsival Pestre.

Két nap múlva újra megállt az Opel az üzlet előtt, Bogdán Józka és Tóth Ödön szállt ki belőle. Odajöttek, csodálkoztam, ittak néhány cseresznyét, engem is megkínáltak, majd érdeklődtek, nem tudok-e lákást szerezni nekik. Odaküldtem őket, ahol én laktam. Több szobájuk volt a háziaknak. Később visszajöttek. A lakás tetszik, mondták, kivettünk egy szobát.

— *Meddig maradnak? —* érdeklődtem.

— Néhány hétig — felelték. — Majd meglátjuk, hogyan érezzük magunkat — mondta Józka.

— *Csak ketten jöttek? —* kérdeztem.

— *Miért, hiányzik valaki? —* kérdezte Józsi.

— Nem, csak kérdeztem.

— *Este nem jönne velünk át a Rózsába? —* firtatták.

— *Semmi akadály, mi hazaviszük.*

Tíz órára értem jöttem. Tóth Ödön finom modorú volt, mint afféle ékszerész, de nem annyira közvetlen, mint Józsi. Átöltöttem és a Rózsába mentünk. A zenészek, Kármán Gyuri és a többiek, jól ismerték őket. Remekül éreztük magunkat, ittunk és zaráng ott maradtunk. Odahaza cinzánóval folytattuk, amit Pestről hozott Józsi. Jó volt a hangulat. Ica, a kávéfőző is csatla-

kozott hozzánk. Józsi ájtott és velem aludt. Ica meg Ödönnel töltötte az éjszakát. Ica sem ellenkezett, pedig nem it-tunk sokat.

Reggel már hülyeségnek tartottam az egészet, hiszen tudtam, csak kaland ez is, holnap talán már elutaznak. Nem így történt, három hétig maradtak lent.

Szeptemberben, az üdülési szezon végén, otthagytam a Balatont és újra Pestre jöttem. Az első este rögtön a Muskátliba siettem, ahol Klárral találkoztam.

Pásztornéval viszont az Amazon presszóban ismerkedtem meg. Kalocsáról jött fel Pestre. A férje ott futballozott. Egyetlen kislái a szülei neveltek. Sovány, rossz lábú nő volt, de a feje nagyon szép. Piros ruhában járt sokáig. Megörült a futballistákért. Mindegyikkel lefeküdt, ingyen, csakhogy a férje fülébe kerüljön, a külföldieket pedig erősen megvágta. Jó barátnője lett Hegyesi Júlia, akit Húzósnak hívtak. Együtt laktak egy IBUSZ-lakásban. Húzósnak már évek óta úte az éjszakai pénzszerzés különböző formáit. Pedig borzalmasan öltözködött, szörnyűségesen festette magát. Ha az utcán végigment, nevettek az emberek, ennek ellenére nagyon szépnak tartotta magát. Vastagon állt a festék az arcán és tele volt bizsukkal. Lenéztem őt is, Pásztornét is, de nem éreztettem velük. Pásztornéval később sokat jártunk

napközben a Tavirózsába. Idejártak a futballisták is. Sokat ittunk és panaszokotunk egymásnak, sajnáltuk és sajnáltattuk magunkat.

Egyik délután, az Amazon presszóban ültünk, a kandalló mellett. A vulcier mellett két fiú ücsörgött. Megjegyeztem, milyen jó zakójuk van.

— *Ismerem, futballisták —* szól Pásztorné. Az egyik oda-jött hozzánk és bemutatkozott. Az MTK-ban játszik, mondta. Beszélgettünk, majd meghívott bennünket a Belvárosiba, mivel meccsük lesz és félt az Amazonban tartózkodni, hogy elárulják őt az edzőjének. Pásztorné elment, én pedig felmentem a futballista lakására. Reggel aztán megittunk néhány konyakot és elmentünk a sógoráékhoz. Kétszobás, jól berendezett öröklakásuk volt. Ittunk, beszélgettünk. A végén újra az övé lettem. Éjjel taxival hazavittem. Amikor a taxiból kiszálltam, érzelmesen elbúcsúztunk egymástól. Másnapra újból találkoztunk beszélünk meg. Nem mehettem el, idézésem volt a rendőrségre. Letartóztatásba helyeztek. Kihallgatás, szembesítés. Ez így ment a végtelenségig. Itt tudtam meg, hogy Bódis néhány héttel ezelőtt tartóztatták le. Sikasztással és csalással vádolták. Megállapították, hogy mintegy háromszáz ezer forintot költött pár év alatt éjszakai szórakozásaira a más pénzéből. A vevőit károsította meg. Ekkor kezdtem csak megérteni, miért nem adott sok-

szor Bódis elég pénzt. Az előadó, aki foglalkozott velem, cinikus volt. Összehúzta a szemöldökét a szemüvege alatt, lát-szott, hogy sugárzik belőle a rosszindulat. Nap mint nap hivatott kihallgatásra. Egyik kihallgatás után elmondta, hogy egy fiú járt nála az ügyemben, aki el akar venni feleségül, csak engedjenek szabadon. De ez nem megy olyan egyszerűen! Érdeklődni kezdtem, ki volt az illető. Azt hittem Béla. Más ki lehetne? Nem, nem ő volt, hanem Bogdán Józsi. Úgy szerzett tudomást arról hol vagyok, hogy a Muskátliban keresett és Pásztorné elmondta neki, biztosan benn tartottak, mert már napok óta nem látnak.

— *De erre magának nincs szüksége —* közölte az előadó — mert közkegyelem alá esett a cselekménye. Ha azonban három éven belül bűncselekményt követ el, azt letartóztatják. Én nem fogok elkövetni semmit, mondtam — és akkor lássam magát viszont, amikor a hátam közepét.

Amikor kiléptem a kapun, nem hittem a szememnek. Bogdán Józsi állt ott. Süttőt a nap, az ég néztem. Szálltak a galambok, potyognak a könyvek. Ez igaz? Ez nem lehet igaz. Józsi nyakába borultam és zokogtam. Nem érdekel, hogy fényes nappal van és a járőrök mit szólnak. Boldog voltam, nagyon boldog.

N. I.

(Folytatása következik.)

PÁRTFOGÁS — SEGÍTÉS — PÁRTFOGÁS — SEGÍTÉS — PÁRTFOGÁS

ÚJ ÉVET KEZDTÜNK,

s reméljük, hogy tavalyi jó kezdeményezésünk folytatódik 1981-ben is. Nevezetesen, az az egyre kiteljesedő párbeszéd, amely kialakulóban van az ország különböző vidékein tevékenykedő hivatásos pártfogók között éppúgy, mint — igaz, legtöbbször még — kérdés-felelet formájában a pártfogók és a szabadulóra várók között. Mostani pártfogói oldalunkat is azzal a reménnyel állítottuk össze, hogy helyet szorítva benne néhány költeménynek is, hogy kedvet teremtsünk új cikkeik megírásához, a termékeny eszmecsere kiszélesítéséhez.

Ebben bizakodva kívánunk — új évi első pártfogói összeállításunkban — a hivatásos pártfogóknak munkájukhoz minden jót, erőt és egészséget.

A SZERKESZTŐSÉG

Hogy megtalálják a helyüket

Tudjuk, hogy a pártfogói rendszer létrehozása idején a szabadulás előtt álló elítéltek, különösen azok, akiknél a bíróság elrendelte az utógondozást, nem örültek az új rendelkezésnek. Tartottak a rendszeres ellenőrzéstől, a különböző köztartásokról. Nagyon sokan keserű szájjal vették tudomásul, hogy időközönként meg kell jelenniük a bíróságon, „be kell számolniuk” a pártfogónak, sőt a munkahelyükön is kijelölnek egy személyt, aki figyelemmel kíséri munkájukat, magatartásukat.

A helyzet azóta gyökeresen megváltozott. Az elítéltek többsége ma már természetesen tartja és igényli a pártfogók segítségét. Mindenki nagyon jól tudja, hogy a szabadságvesztés-büntetés az ember életére, körülményeire hatással van. Legyen az ember első büntényes vagy visszaeső, gondot okoz a társadalomba való visszatérés, a munkába állás, a családdal való kapcsolat rendezése stb.

Az utóbbi időben több szabadulttal beszélgettem, akik szinte egyöntetűen emlegették azt a nagy-nagy segítséget, amelyet a pártfogójuktól kaptak és kapnak.

M. Éva kétévi börtönbüntetésből hat hónappal ezelőtt szabadult. Férjétől elvál, nem akart vidéken élő szüleihez költözni. Négyéves kislánya jelenleg intézetben van.

— Annak ellenére, hogy először voltam börtönben, sok gondot okozott a szabadulásom, amelyet egyedül, segítség nélkül nehéz lenne megoldani.

A szabadulásom előtt minden gondomat, problémámat, elképzelésemet megírtam a pártfogónak. Kértem, ha lehetséges, olyan munkahelyre helyezzenek, ahol albérti szobát is találok, mert ha anyagilag rendezem a helyzetemet, akkor magamhoz veszem a kislányomat. Telt-múlt az idő, s egyszer megérkezett a pártfogó válasza. Értésített, hogy a baromfielgőző gyárban be tanított munkaként alkalmaznak. Albérti szobát is biztosítanak, havi százhatvan forintért. Azóta ott dolgozom, kezesem eléri a háromezer forintot. A gyereket rövidesen kihozhatom az intézetből, azaz kezdek egyesbe járni. Hálával gondolok a pártfogómról, nélküle biztosan nem kerültem volna ilyen kedvező körülmények közé.

★

A pártfogónál találkoztam azokkal a szüőkkel, akik elkísérték fiúkat a bíróságra, hogy tanácsot kérjenek.

A fiú az egyik építőipari vállalatnál dolgozik. Segédmunkás. Rendszeresen dolgozik, eddig egyetlen igazolatlan mulasztása sem volt, de a munkája, munkaköre nem köti le az érdeklődését, gyárban dolgozna inkább.

Természetesen ennek semmi akadályja nincs, mondta a pártfogó. Engem leginkább a beszélgetésüknek a hangneme ragadott meg. Az a bizalom, amelyet a pártfogó iránt tanúsítottak. Tanácsot, segítséget kértek és — természetesen —

kaptak. Lehet, sokan azt mondják — már ez is ügy? Valóban, csak egyszerű munkahelyváltozás, de ki tudja, hogy a család, a fiatal ember életében mit jelent.

— Garázdaság és közveszélyes munkakerülés büntette miatt ítélt el a bíróság — mesélte később a pártfogó. — A környék rémének tartották, dolgozni nem szeretett, a szülei nyakán élésködött. Csaknem egy éve van kint, azóta nem volt vele semmi probléma. Úgy látszik, megkomolyodott.

A pártfogónál mindig nagy a forgalom.

— Az utóbbi hónapokban egyre több olyan szabadult is felkeres bennünket, akiknek a bíróság a pártfogó felügyeletét nem rendelte el. Maguktól jönnek. Tanácsot, útmutatást, felvilágosítást kérnek hivatalos ügyeik intézéséhez. Természetesen, amit lehet, megteszünk az érdekükben. Egyikük például azt kérte, hogy szeretne a pomázi alkoholelvonó intézetbe kerülni, mivel a korábbi alkoholelvonó kezelése eredménytelennek bizonyultak. Iszik, gyakran igazolatlanul távolmarad a munkahelyéről, anyagi problémái vannak, fél, hogy az ital miatt újra visszatér a börtönbe.

Intézkedtünk, elküldtük a megfelelő egészségügyi intézménybe, s jelenleg már Pomázon gyógyítják. Talán sikerül leszoktatni az italozásról. Már az is nagy szó, hogy felismeri a tarthatatlan helyzetét és önként jelentkezett.

A hivatásos pártfogó legfőbb segítője az üzemekben, gyárakban, vállalatoknál dolgozó társadalmi pártfogó.

— Miért vállalta el ezt a megbízatást? — kérdeztem egyiküktől.

— Szeretek az embereken segíteni. Igaz, eleinte szokatlan volt, hogy börtönből szabadultakkal beszélgettem, de ahogy megismertem őket, megéreztem, hogy nagy terhet cipelnek, s annak ellenére, hogy a megérdemelt jogos büntetésüket letöltötték, sok nehézséggel, s előítéllettel kell megküzdniük. Az egyikük például félt, visszahúzódott, nagyon ügyelt arra, hogy véletlenül se bántson meg senkit. Munkáját kifogástalanul végezte el. Tiszta, rendesen járt, sokat adott a megjelenésére, munkatársával azonban csak elkerülhetően szükséges helyzetekben beszélt. Többször hívták, hogy tartson velük egy-egy korszóra. Nagyon udvariasan megköszönte, de nem ment velük.

Hosszú hónapok után sikerült a szorongását, tartózkodását feloldani. Ma már otthonosan érzi magát a gyárban, megtalálta helyét a brigádban is. Senki nem érezte vele, hogy büntetve volt, ugyanolyan megbecsült dolgozója az üzemnek, mint bármelyikünk — mondta a lelkes társadalmi pártfogók egyike, aki a többiekhez hasonlóan — nap mint nap sokat tesz azért, hogy a szabadságvesztésből szabadultak megtalálják helyüket az életben.

— Zimm —

„Előadom igényemet...!”

— Jelentkezem, pártfogónő — vágta össze a bokáját a sötét bőrű, fekete hajú pártfogó. — Most érkeztem a városba, az első utam ide vezetett. Ha gondom-bajom van, azt ugye, magának hivatalból meg kell oldania. Ezért is jöttem olyan gyorsan, hogy jó munkát végezhessem!

Amikor a Heti Híradóban olvastam annak a K. B. pártfogóknak a levelét, tudja... — akinek megoldotta a lakásgondját, azonnal elhatároztam, hogy itt igyekszem letelepedni. Egyedül élek, soha életemben munkaviszonyom még nem volt, két osztályom van, írni, olvasni azonban jól tudok. Sok időt töltöttem börtönben, nekem elhiheti: ártatlanul... de nem ez, hanem az a fontos, hogy „pártfogós” vagyok. Végre valahára itt ülhetek és előadhatom az „igényeimet”.

Először is, kérek több rend ruhát, amire azonnal szükségem lesz, s egy két-nyobás lakást is, de W. C. legyen benne, mert télen túl hideg lenne kijárni... A lakásban bútor is legyen, mert abból a pénzből, amit a szabadulásomkor kaptam, venni semmit nem lehet. A lakáshoz aztán legyen legalább 400 négyzetméter kert, amin gazdálkodhatok. Így a munkám is biztosítva lesz, munkahelyre már nem is kell küldenie. Társadalmi pártfogóknak pedig bízva meg a tanácsitkárt, mert ő mindig ad majd segélyt, ha szükségem lesz rá.

Nos, pártfogónő, mindehhez mennyi időre van szüksége?

— Magának lesz szüksége legalább tízevi munkára és fegyelemre — mondom —, ha azon a helyen, ahová elhelyezem, becsülettel, folyamatosan megmarad, s szabad idejét tanulásra és esetleg mellékkeresetért alkalmi munkára fordítja, teljesen leszokik az italozásról, dohányzásról, és minden megtagadott jellérjét félreteszi. Munkája, szorgalma elismeréseként aztán később a munkáltatója is segítheti. Társadalmi párt-

fogóként pedig a munkahely vezetőjét bízom meg, aki közvetlenül irányítja majd az életét, és tájékoztat engem is a munkájáról, és magatartásáról.

— En most csak az induláshoz szükséges feltételeket biztosítom magának. Amennyiben él a lehetőséggel, minden elképzelését, igényét megvalósíthatja. De azért keményen meg kell dolgoznia, és bizonyítani kell, hogy érdemes a bizalomra, a megbecsülésre, valamint arra, hogy további kedvezményekben részesüljön. Ehhez pedig idő kell!

— Erre nekem nincs szükségem! — kiált fel a pártfogó. — Engem csúnyán becsaptak! Én azt hittem, hogy itt megoldják minden gondomat! Megyek másik pártfogóhoz, majd ő elintézi. Úgy látszik, maga csak parancsolgatni tud! Ha kell, végigjáróm az egész országot! Felkeresem az összes hivatásos pártfogót! Valaki talán csak megért engem és segít!

— Nyugodjon meg, fiatal ember, és figyeljen ide! Az országban egységes a pártfogói gyakorlat. A maga igényei most teljesíthetetlenek, de nem elérhetetlenek! Hogy vágyait megvalósítsa, magának is sokat kell megtennie. Akárhová megy az országban, mindenhol munkára kötelezik. Lehetőséget viszont kap bőven. Magának most éppen annyi pénze van, amiből felöltözhet, és kellő beosztással az első fizetésig megélhet. Még ma jelentkezzen az általam meghatározott munkahelyen. Leendő munkáltatója az éjszakai szállást is megoldja. Munkába állása után a továbbiakat majd megbeszéljük. Ha ennek nem tesz eleget, a pártfogó felügyelet szabályainak megszegése miatt feljelentem.

S ez utóbbi — sajnos — hamarosan bekövetkezett, így a pártfogó most a börtönben gondolkodhat azon, hogy milyen igényei lehetnek volna elérhetőek, s a kudarcért ki a felelős.

Dr. Nagy Istvánné
hivatásos pártfogó
Dunaújváros

Gál Antal Gábor (Pécs) versei:

ANYAFÖLD

Csak jártunk a fák alatt,
néha elnyújtóztunk,
a domb száraz füvein,
és nem volt velünk senki
akinek lebontottuk volna a haját,
akit megsimogattunk volna,
akinek mondtunk volna valamit.

Csak jártunk a fák alatt,
néha elnyújtóztunk
a domb száraz füvein.

FELVERT ALKONYATBAN

A vizek má: tisztaságot
és öszt lehelnek
és nagy csöndkemencék a hegyek.
Már nem írom le
és nem ejtem ki százszor,
csak belül mondogatom a neved.

Aranymellkasát
fölragyogtatja még a Nap,
de hosszú esőket tud már az ég,
s én kőszálok
utcán, udvaron, parkban,
belül mondogatom csak a neved,
s madarak hiányát örzöm
a felvert alkonyatban.

Levél a pártfogóhoz

Botka József levelét szívesen adom közre — szerzőjének hozzájárulásával — a Heti Híradóban, hiszen bepillantást enged abba, miként kezdődik — általában is — a kapcsolat pártfogó és pártfogott között.

Igaz, a személyes sorsok különbözőek, egyben viszont valamennyi megegyezik: szüksége van a szabadulónak valamilyen segítségre. Akár az okmányok beszerzésére, ügyintézésükre gondolok, akár a lakáshelyzettel, munkavállalással kapcsolatos nehézségekre.

Természetes, hogy szükség esetén akkor is segítünk, ha az illetőnek, így akár Botka Józsefnek is, lejár a pártfogó felügyelete.

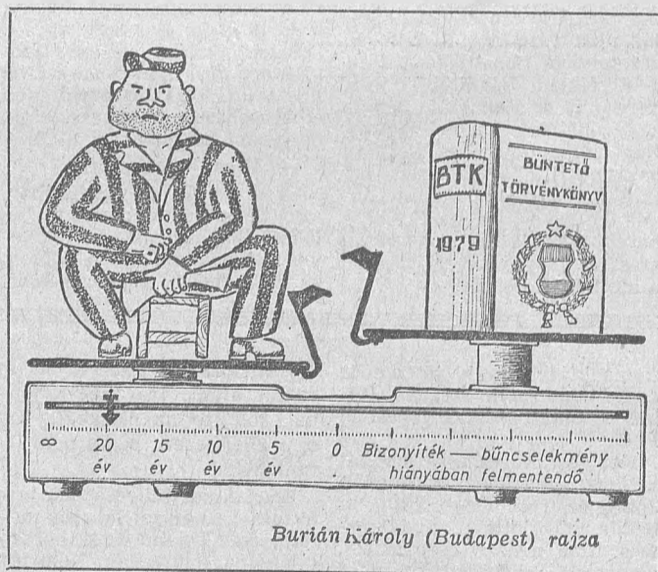
Kiss Lajos
hivatásos pártfogó
Budapest

Tisztelettel kérem a segítségét a szabadulásom utáni időszakra. Tudom, furcsa dolog (legalábbis számomra) segítséget kérni valakitől, akit még nem is ismerek, s aki úgyszóint nem ismer engem. Én itt Vácot, sok jót hallottam önről. Azok, akik „visszabuktak” és jó véleménnyel vannak önről — biztos vagyok benne, hogy nem állítanak valótlanul —, szemben azokkal, akik a visszaesés okát mindig másban keresik. Ez éppen elég ahhoz, hogy teljes bizalommal legyek, annál is inkább, mivel a leendő munkahelyem szerint az ön körzetébe tartozom majd. A Budapesti Húsipari Vállalat (IX., Gubacsi út 6. sz. alatti) telephelyre megyek dolgozni, onnan kaptam a levelemre választ, hogy alkalmaznak. Szigorított őrizetből januárban, a hónap végén szabadulok. Önmagával minden ember többé-kevésbé elfogult, élhetnék itt Rideg Sándor „Bendegúzának” szavaival, hogy „semmi rosszat sem tudnak elhíttetni velem magamról...” — de ez nagyon nagy túlzás lenne, hiszen, mint minden embernek, nekem is vannak hibáim, nem beszélve arról, hogy mennyi volt... Több intézetet megjártam, míg végül 1977. április 19-én átszállítottak ide,

Vácra. Itt rögtön 20 nap szigorított elzárást kaptam. Az azóta eltelt három év alatt viszont megpróbáltam bizonyítani. Sikeres! Elvégeztem a vilkészet-tanfolyamot, jelesen. Az üzemből a munkám után értem, hogy már a tanfolyam elvégzése előtt más osztásba kerültem, s a két brigádvezető után a legmagasabb bérézést kaptam. A jutalmak egymást követték, s tavaly áprilisban értem a legmagasabb jutalmat is, azt, hogy öt napra eltávozhattam. Ezzel az eltávozással a legközelebbi hozzátartozóimnak is kellemes csalódást okoztam. A legtöbbem ugyanis azt hitték, hogy nem térek vissza. De pontosan, időre visszajöttem. Van egy hatéves kisleányom, aki jelenleg nevelőszülőknél él. Őt szeretném mindenképpen magamhoz venni, és minden alapot megteremttem, hogy az életbe ne úgy induljon, mint ahogyan nekem kellett. Nem akarom, hogy a lányom ezt az utat járja, ezért nem szabad többé visszakerülnöm.

Röviden ez az, amit el tudtam mondani, és remélem, szöveg is lesz alkalommal önnel beszélni többször is. Kérem, írja meg, számíthatok-e a segítségére. Remélem, a válasza igen lesz.

Botka József
Vác

Burián Károly (Budapest) rajza

50+30=80

R. Gusztáv a közelmúltban szabadult sokadik szabadságvesztés-büntetéséből.

Róla igazán sok minden elmondható, de hogy szeretne dolgozni, az a legkevésbé.

Igy nem is csodálkoztam, hogy már az első jelentkezésekor hozta a hivatásos pártfogónak az orvosi papírt, bizonyítva, hogy ő súlyos beteg.

Gusztáv szerint 50 százalékosan munkaképtelen.

Ezért bármennyire is sajnálja, de nem vehet részt a szocialista termelőmunkában.

Ami engem illet, szintén mély sajnálattal közöltem vele, hogy az orvos mindössze vegetatív neurozist állapított meg, ami kórházban kezelhető formában az ő esetében azt jelenti, hogy az átlagosnál idegesebb alkatú ember.

Egyszóval semmi akadályja annak, hogy haladéktalanul elhelyezkedjen.

Mikor R. Gusztáv meghalotta ezt a hírt, roppant szomorú lett. Elkéseredését csak fokozta, amikor elárultam neki: ha történetesen valóban azt írta volna az orvos, hogy

50 százalékosan munkaképtelen, még ez sem lett volna elég a leszállékoláshoz. Ehhez legalább 67 százalékos munkaképesség-csökkenés megállapítása szükséges.

Gusztáv — nem volt mit tennie — elballagott. Látszott rajta, hogy nem adja fel a reményt.

Sejtésem beigazolódt, mivel néhány héttel később szélvesztéses szélmalommal, egy újabb orvosi igazolást lobogtatva robbogott be a bíróságra.

— Jó napot kívánok, hoztam, tessék elolvasni — haddarta boldogan.

Az orvosi igazolás 30 százalékos munkaképesség-csökkenést igazol.

— Mit akar most ezzel? — kérdeztem.

— Hogy mit? A múltkor 50 százalékosan mondtam, és ez a mostani 30, összesen 80 — bizonyította diadalmasan.

Ilyen betegnek csak nem küld el dolgozni?

Dr. Györi Magdolna
hivatásos pártfogó
Pest megye

EZ IS, AZ IS... * EZ IS, AZ IS... * EZ IS, AZ IS...

TRÉFÁK

— Alfonz, nem haragszol, hogy vasárnapra meghívtam ebédre a volt férjemet? — kérdezi férjétől a feleség.

— Nem... Hiszen tudod, hogy szeretek magam körül boldog embereket látni.

★
— Bocsánat, elfelejtettem a kávéhoz kiskanalat hozni...

— Semmi baj, majd megkeverem a kávéval az ujjammal. Csak egy gyűszűt hozzon, legyen szíves.

★
— Lajos, miért nem veszed fel az új nyakkendőt?

— De kérlek szépen, ilyen sárban igazán jó lesz a régi is.

★
Egy nagyon forgalmas repülőtér igazgatója egy levelet kap ezzel a szöveggel:

„Azal a kérelem fordulóknak önökhöz, hogy csütörtökön 14 és 16 óra között szüneteltessek a közlekedést. Ugyanis szeretném eladni a házamat, amely a repülőtér mellett van, és éppen ebben az időpontban várom a vevőt...”

★
Egy férfi és egy nő az erdőben sétál. Amikor találkoznak az erdőszél, megkérdezik tőle:

— Tessék mondani, milyen messze van ide a falu?

— Hát olyan fél-, kétórányi járásra...

— Akkor most félóra vagy két óra?

— Az attól függ, hogy szerelmesek vagy házasok.

★
— Végre kaptunk takarítót!

— Igazán?

— Igen. Csak egy feltétele van: az irodákban mindig abszolút rendnek kell lenni, különben nem hajlandó takarítani!

A feleség az édesanyjához készül látogatni, és mielőtt elmegy, ezt mondja a férjének:

— Ha nagyon fogok hiányozni neked, akkor csak írd, és azonnal jövök...

— Mit akarsz annyi ideig csinálni?

★
— Mit gondol, doktor úr, lehetek én rövidlátó létemre jó futballista?

— Hát futballista nehezen, de bíró biztosan!

★
— Meddig élt a bácsikád?

— Negyven évig. Azután megnősült.

★
— Hogy lehet az, hogy a férjed az utóbbi időben ennyire meghízott?

— Ennek az orvos az oka. Azt mondta, neki, hogy étkezés után igyon meg egy üveg sört, és 6 most naponta hússzor is eszik...

★
— Uram, ha egy idegen férfi adna önnek 10 000 koronát, beengedné a lakásába?

— Természetesen!
— És ha 100 koronát adna?

— Ne de már megbocsásson, mit képzel, mi vagyok én?

— Azt már tudom mi, csak a besorolását akarom megállapítani.

★
— Az önök nagyapja a halála előtt nem volt egy kicsit bolond?

— Nem tudom, még nem voltunk a közjegyzőnél...

★
— Ébredj fel drágám — suttonia a feleség alvó férje fölébe — úgy hallom, valaki ön hozzánk jelfel a lépcsőn.

— Hány óra? — kérdezi álomittasan a férj.

— Fél három.

— Akkor én jövök haza.

A NŐK DICSERETE

A kormánykerékül ülő nők a legjobb úton vannak, hogy lepipálják a férfiakat; fegyelmesebben, alkalmazkodóbban, körültekintőbben vezetnek és jóval kevesebb balesetet okoznak. Mindezt nemcsak a jogászok, a statisztikusok, de a pszichológusok is állítják. Am a nem szakember férfiak körében tíz közül csak hat ismeri el, hogy a nők ugyanolyan jól vezetnek, mint ők, pedig a férfiakat a volánál kétszer annyi baleset éri. A nők évi átlagban tizenegyszer, a férfiak tizennegyszer kilométert vezetnek; ennek ellenére a nőknél nagyobb a balesetvesztély, mivel főleg a városban közlekednek, ahol gyakoribbak a balesetek, mint az országúton vagy az autópályán. A rendőrségnek viszont az a véleménye, hogy a hölgyek agresszíven vezetnek, mert az általuk okozott balesetek elsősorban előzésből adódnak, míg a férfiaknál a sebesség a fő ok. A nők — a rendőrség adatai szerint — jobban betartják a közúti közlekedés szabályait, elvéve fordul elő náluk a gyorshajítás; alkoholos állapotban is ritkábban vezetnek, s jobban tiszteletben tartják a követési távolságot is.

A nőknek is van persze gyenge oldaluk; kevésbé gyakorlottak, nincs kellő vezetési rutinjuk.

LÖVÉS — PARKOLÓHELYÉRT

Franciaországban az autók egyre gyakrabban használnak löfőgyvert olyan semmisségek miatt is, mint például egy parkolóhely megszerzése. A rendőrség feltételezése szerint ilyen eset áldozata lett Párizsban a korábbi egészség- és munkaügyi miniszter, s majdnem így járt tizennégy órával a miniszterre leadott halálos lövés után gyilkosa is. Önvédelem esetén a franciák igen hamar pisztolyt rántanak; szakértők szerint tíz-tizenöt millióra tehető a magántulajdonban lévő löfőgyverek száma. Nagy részük még a második világháborúból vagy a virágzó illegális fegyverkereskedelemből származik. Fegyvert azok vásárolnak, akik külterületen laknak, vagy későn járnak haza, esetleg egyedülállóak és túl idősek ahhoz, hogy más módon védekezzenek. A fegyvertartási engedélyt Franciaországban öt évre adják, ezután meg kell hosszabbítani. A fegyver kizárólag házon belül, erőszakos behatolások, rablások esetén használható. Ennek ellenére igen sok francia viszi ki „házi” önvédelmi fegyverét az utcára (ezt szigorúan tiltja a törvény), vagy előveszi vadászfegyverét (míthegy kétmillió darabot tartanak nyilván az országban), esetleg műkincs fegyvergyűjteménye egyik darabját vágja zsebre (hatvan ezer ilyen gyűjtemény van). A jogos önvédelem fogalmát a franciák igen tágan értelmezik, s úgy tűnik, a jogászok is ezt a nézetet pártfogolják: a törvényellenes fegyverhasználatot igen enyhén büntetik.

A hátfájás megelőzhető

A hátfájás majdnem olyan gyakori népbetegség, mint a krónikus fejfájás, alig kevesebb, mint másfél milliárd ember szenved a földön ettől a fájdalomtól. S hogy ez nem afféle kényeskedés, azt bizonyítja, hogy bolygónk lakosságának 3,5 százaléka részben vagy egészében munkaképtelen a hátfájástól.

Természetesen a betegség megelőzhető, hatása csökkenthető. Az orvostudomány afféle kiskakét állított össze a jó tanácsokból.

A pihenés óráiban leggyakrabban ülünk. Talán meglepő, de ez a pihenő helyzet a legrosszabb pozíció a hát számára. Ezért olyan széket választunk, amely szilárd támaszt nyújt a hátnak, különösen alsó részének. Lábunkat könnyedén emeljük föl, dőlünk hátra. Időnként álljunk föl, sétáljunk egyet. Külön tanács férfiaknak: igen káros szokás a kitömött farzsab. Hosszas ücsörgés esetén ez olyan nyomást gyakorolhat az ülőidegre, hogy még a lábfejen is éles fájdalmat kelt.

Kemény matracon feküdjünk, oldalt, hajított térdekkel. A hason fekvés erőlteti a gerinc ágyéki részét, s rövidesen csapott hátúak leszünk tőle.

Divatos a magas sarkú cipő, azonban kizárja a gerincet megfelelő helyzetéből, meghajlítja a medencét, s idővel örökös fájdalmat, torzulást okoz.

Gépkocsivezetők s mindazok, akik gyakran autóznak, sűrűn panaszkodnak krónikus hátfájásról. Megelőzésére fontos, hogy hajlított térdekkel ülünk a kocsiban, egyenes háttal, hátunk alsó része alá kispárnát téve. Legalább óránként sétáljunk egyet, s ha állítható az ülés, ugyanilyen gyakorisággal

állítsuk egy kicsit előre vagy hátra.

Sose álljunk hosszabb ideig egy helyben. Amennyiben valamilyen álló munkát végzünk, vagy rendezvényen, ünnepeken veszünk részt, lehetőség szerint időnként sétáljunk pár lépést, vagy legalább súlypontunkat helyezük gyakran egyik lábunkról a másikra, akkor is, ha még nem érezzük fáradtnak magunkat.

Ne hordjunk feszes nadrágot, szoros övet, mert ettől a hasizmok — a gerinc legfőbb segítő izmai — elcsúsznak, elgyengülnek, s a hátfájás esélyei megnövekednek. A válltáska, aktatáska, fotótáska ugyanilyen veszélyes, mivel kizárja az egyensúlyból a gerincet, a vállakat. Ha a csomagot nem tudjuk mindkét kezünkben elosztani, legalább váltogassuk, mikor melyik oldalra cipelünk többet.

Annak idején, gyermekkorunkban nagyon is igazuk volt szüleinknek, mikor azt mondták, álljunk egyenesen! Ma is így kéne: toljuk hátra vállunkat, nyomjuk ki hasunkat. A helyes tartás ellenőrzésére támaszkodjunk a falnak, úgy, hogy sarkunk, fenekünk, vállunk és tarkónk érje a falat. Ha kezünket a keresztcsont tájékán alig-alig tudjuk hátunk és a fal közé dugni, jó a tartásunk.

Ha mindezt betartjuk, jó esélyünk lesz arra, hogy egész életünkben elkerüljük a hátfájást.

Számológépek a francia középiskolákban

A francia oktatásügyi minisztérium úgy rendelkezett, hogy 1980-tól kezdve alkalmazzanak számológépeket az érettségiző osztályokban. A szülők és pedagógusok azonban kezdenek kételkedni abban, hogy a számológépek nélkülözhetetlen oktatási segédeszközök az iskolákban, és lehetővé teszik azt, hogy a tanulók matematikai tudása mélyüljön. Többnyire inkább csak költséges kiadásnak tekintik a számológépek beszerzését. Igaz, hogy a számológépek alkalmazásának a tanulók a magánéletben is jó hasznát veszik. Ugyanakkor attól is lehet tartani, hogy a gyerekek elfelejtenek emlékezetből számolni.

Ma is ülőszőrű

Vízszintes: 2. Csokonai Vitéz Mihály verséből idézünk (az első rész, zárt betűk: A, A). 9. A máj váladéka. 12. Egy gyümölcs levéből erjesztett ital. 13. Orvosság lehet ilyen. 15. MÁ. 16. A mell költői neve. 18. Dinnyét felvágó. 19. Megelégelt. 21. Zenél kifejezés: lassan. 23. Peru fővárosa. 24. Emésztőnedv. 26. Rendkívüli, rövid. 27. A versidézet második része (zárt betűk: V, N, M). 28. Fejbe... 30. A tenisz egyik játékmérete. 31. Az ENSZ első főtájkára volt. 32. Balatoni üdülőhely. 33. Magaslátó emelt toronyszerű építmény. 35. A nitrogén és a kén vegyülete. 36. Azonos betűk. 37. Vices, tréfa. 38. Orosz helyesírás. 40. SM. 42. Magasa vivés. 44. Az ő hősé Hary János. 46. Iza betű, keverve. 48. Hibásan képzett. 49. Egykor szappan készítésére is használták. 51. Lásd a 38. sz. sort. 52. Az egész szervezettel behálózta. 53. Kedv. régiesen. 54. Formai. 57. Becézett Ilona. 58. Fogakkal, tüskékkel ellátott talajművelő eszköz. 60. A kukorica virágzata, névelővel. 62. Szovjet repülőgéptípus, betűjele. 63. Tánáléka. 65. Megformáló. 67. s jól! (Kazinczy).

Függőleges: 1. Hajadonok, névelővel. 2. Belügyminisztérium. 3. Egyiptom korábbi neve. 4. Tamási Áron ismert regényalakja. 5. ... Merle (híres francia regényíró). 6. Jókai-alak. 7. Toka egynemű betű. 8. LAL. 9. Elcsen. 10. A legendás Artúr király 12 állandó kísérőjének egyike. 11. Megzavarhatja a kirándulást. 12. A versidézet negyedik része (zárt betűk: S, O). 14. Amely személyek. 17. Lakótelep rövid. 20. Az asztalra helyezi az ételt. 22. szétcséledés. 25. Francia város. 27. Földdel behatol. 29. A nikkal vegyülete. 30. A gabonafélék magvában lévő fehérje.

GONDOLATOK

Óvakodjatok azoktól a botanikusoktól, akik azt állítják, hogy a tudás fája a bűnbűn gyökeredzik.

★
És a nő már valamivel kevésbé szerette a férfit, mert a férfi valamivel jobban szerette őt.

★
A jövőről a nő addig gondolkodik, amíg férjhez nem megy, a férfi viszont csak azután, amikor már megnősült.

★
Ami az alkotóknál mélységben hiányzik, hosszúságban pótolják.

Azt mondd, hogy elmegy az idő... Tévedsz: az idő marad, mi megyünk el.

★
A férfi a mások asszonyait szereti, de saját fiakat akar.

★
Az élet lehetetlenné válna, ha mindenre emlékezni kell. Minden attól függ, hogy tudjuk, mit kell elfelejtenünk.

★
Alighanem az alkohol az ember egyetlen olyan ellessége, amelyet meg tudott szeretni.

A galambtenyésztők tüdejére a galambok heves ingerhatást fejthetnek ki

Számos galambtenyésztő inkább elhagyta a feleségét, semmint eladja galambjait. Pedig a galambok eladása az egyetlen ésszerű intézkedés a galambtenyésztő tudótudásának megakadályozására. Itt ugyanis a tudó immun megbetegedésszerűen van szó. A galambok bélsarából, szérumból, tollából és tojásaiból származó fehérjék antigénként hatnak, amelyek meghatározott, bizonyára genetikailag ilyen alkatú embereknek, heves allergiás reakciókat váltanak ki a tüdőben, és a lélegzésnél a legfontosabb szerepet játszó alveolusokat szétrombolhatják. Hegek maradnak vissza, amelyek a tüdő, sőt a szív funkcióját is, a megbetegedés mértékében, még életveszélyesen is akadályozhatják.

A Német Szövetségi Köztársaságban több mint 100 000 szervezett galambtenyésztő működik és több mint 1 millió galamb van. Számszerűleg nem felmérhető azon személyek köre, akik járulékosan vannak veszélyeztetve. Feltételezik, hogy azon emberek egy százaléka betegszik meg, akik ezekkel az állatokkal érintkeznek. Ahogyan a gladbecki St. Barbara kórház professzora, L. S. Geisler megállapította, a galambtenyésztő tudótudása sem nem ritka, sem nem ártalmatlan, vagy furcsa megbetegedés. A gyakran az influenzahoz hasonló szimptomák tipikusan 4—8 órával az allergiával való érintkezés után lépnek fel, például a galambduc tisztítása után és 24 órán belül legtöbbször el is múlnak. Hatathos gyógyszeres kezelés erre nincs. Ezért egyetlen lehetőség marad, a galambok teljes kerülése. Ez azonban gyakran nehézségeket utközik. Sok galambtenyésztő ugyan ismeri betegsége szimptomáit, a kedvező örmé vagy anyagi érdek azonban rábíri őket arra, hogy panaszait bagatellizálják, csak hogy a sürgősen szükséges konzekvenciákat ne kelljen levonniuk.

A bíróság ráér

Egy 99 pfenning értékű teászacskó két bírósági fokon kilenc hónapig foglalkoztatta a müncheni igazságszolgáltatást. Egy hetvenéves nőt lopással vádoltak, ő viszont azt állította, hogy a teászacskó véletlenül esett a táskájába. Az első eljárást — az ügy csekély jelentőségére tekintettel — 40 márkás pénzbírság kirovása után megszüntették. Az idős hölgy a nyugtát azonban elfelejtette megküldeni az ügyészségnek, s így kétszáz márká erejéig végrehajtási végzést akartak kiadni ellene. A járásbíró a keresetet elutasította, mire az ügyészség panasszal fordult a fellebbezési bírósághoz; a rendőrség a vádlottat a kitűzött időpontban elő is állította. Végül a müncheni tartományi bíróság megszüntette az eljárást, mivel a súlyosan beteg asszony sorozatosan képtelen volt megjelenni a tárgyalásokon.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12							13		14	
15		16				17		18		
19	20		21			22		23		
24		25		26			27			
28			29		30				31	
32				33				34		35
		36		37				38	39	
40	41	42	43				44			45
46	47		48				49			
			50				51		52	
					54	55		56		57
58				59		60			61	62
63					64		65			66
67										

33. Szibériai folyó. 34. Odaszólit, régiesen. 37. Szóösszetétel elötagjában: ének, zene. 39. A 13 ... vértanú. 41. Főleereszthető, nyitható-csukható eszköz föld fölemelésére és tolvábtására. 43. A versidézet harmadik része (zárt betűk: K, G). 44. A gallium vegyülete. 45. Galli Curci személyneve. 47. Szép szó, ha megtartják úgy jó. 49. Színét vesztő. 50. Pozitív töltésű elektród. 51. Közégsz Pest megyében. 55. Dalóli szócika. 56. Való. 58. Tuniszban a bennszülött uralkodó címe. 59. Alpeli legelő. 61. Régi úrmérték. 64. Azonos betűk. 66. Régi fegyver.

Beküldési határidő: 1981. január 24.

A Heti Híradó XXIV. évfolyam 51. számában megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése a következő:

— Igaz, de ezért nekem meg kellett pucolnom az összes krumpit.

Könyvjutalmat nyertek: Almási József elítelt, Sopronkőhida; Csikós István elítelt, Állampuszta; Bakos Sándor elítelt, Föv. Bv. Intézet I.; Lukovics Imre előzetes, Esztergom; Varga Lajos elítelt, Debrecen.

SPORT

Végleges az argentin túra

A spanyol közvélemény döntőbe várja a magyarokat

Véglegessé vált a magyar labdarúgó-válogatott keret év eleji dél-amerikai túrája.

Január 29-én indul a magyar válogatott az argentin Mar del Plata Madridon és Buenos Airesen keresztül. Az első mérkőzését február 2-án játssza, majd két nappal később, 4-én, aztán 10-én, végül február 14-én lép majd pályára az Arany Kupáért kiírt tornán. Február 20-án indul a csapat haza.

— Miért került sor a magyar válogatott meghívására?

— A ligaválogatott tavalyi szereplése Mar del Platában emlékeztet mérkőzést hozott. Akkor úgy búcsúztak, hogy a viszontlátásra egy év múlva. Ez realizálódik majd a VB-keret mostani túrájával.

— Kik lesznek az ellenfelek?

— Nagyszerű csapatokkal találja szemben magát a magyar válogatott — tájékoztat Osés menedzser.

A legnépszerűbb argentin együttes, a River Plate, az Independiente és az argentin Juniors, valamint a Cordova kapott meghívást idén a tornára, amelyet már tizenöt éve minden nyáron (most Mar del Platában nyár van), itt tartanak, s ahol mintegy egymillió turista szórakozik a gyönyörű tengerparton az ottani kaszinókban.

— Van már sorsolás is?

— Nincs, az a csapatok érkezése után alakul majd ki, de a rendezők azt remélik, hogy a River Plate és a magyar válogatott összecsapása labdarúgó-csemegét hoz majd. Nagyon készülnek a tornára, a fő szervező az El Grafico nagy példányszámban megjelenő argentin sportlap. A televízió egyenes adásban sugározza a mérkőzéseket.

— A magyar csapat?

— Tizenkilenc játékos, hat vezető és én mint túraszervező utazunk Argentínába — mondta Östereicher Emil. — Megítélésem szerint jól választottunk, mert a csapat lényegében egy helyen lesz, ideális labdarúgó-feltételek között, nagyszerű ellenfelekkel találkozhat, és az argentin nyáron a pályafeltételek is megfelelőek lesznek.

Osés úr különben elmondta, hogy a magyar válogatott túráján kívül a bolgár és a csehszlovák csapat dél-amerikai

szereplését is megszervezte. A bolgárok január 20-án repülnek át a tengerentúrra, s ami igazán nem előnyös, hat országban: Mexikóban, Hondurasban, Ecuadorban, Kolumbiában, Peruban s Bolíviában lépnek pályára. A csehszlovákok január 25-én indulnak, Bolíviában, Kolumbiában, Peruban, Ecuadorban és esetleg Argentínában szerepelnek.

— Úgy hiszem, a magyar válogatott jó VB-felkészülése érdekében előnyösebb, ha nem kell sokat utaznia a Mar del Plata-i szereplés után, legfeljebb egy argentin mérkőzést kötünk meg le számára — mondta.

— Milyen a spanyolok VB-felkészülése?

— Óriási lelkesedéssel készül az egész ország: a labdarúgók, a szervezők, a szurkolók.

A spanyol válogatott 17 mérkőzést játszik 1981-ben, ebből a harmadikat április 15-én, valószínűleg Madridban, a magyar válogatottal. (Különbösen 10 város kérte a rendezés jogát.) Júniusban Dél-Amerikába utaznak. Párhuzamosan A és B válogatott szereplésével keresik a legjobb 11-et. 1932 májusáig szinte minden hónapban játszanak válogatott mérkőzést. Átalakítják a pályákat, szervezik a technikai feltételeket. Már előjegyzik a mérkőzések jegyigényeit. A tóban pedig minden szelvény árát fölemelték 50 centtel, amit a szervező bizottság kap meg. Ez óriási jövedelmet jelent, hiszen hetente ezermillió szelvény kél el Spanyolországban. A nyermények is óriásiak.

Akad már olyan totózó, aki 208 millió pesetát nyert. A héten három telitalálatos szelvény egyenként 65 millió pesetát ért. Egyes csapatok szállodai elhelyezésüket is véglegesítették. Menotti argentin szövetségi kapitány már arról is döntött, hogy az alicantei csoportot választja, ott laknak majd egy tengerparti szállodában. Megkezdték a VB-emlékérmekek árusítását, s a bankok előtt óriási sorok állnak, oly nagy irántuk az érdeklődés. Egy legutóbbi felmérés szerint a közvélemény a magyar válogatottat is a VB-döntő mezőnyébe várja.

Bárcsak igazuk lenne.

Bálinttól Zsiborásig

Válogatott játékosaink

Nyílasi hányszor volt válogatott?... Töröcsik hány gólt rúgott a nemzeti tizenegyben?... Fazekas és Bálint hogy áll válogatott játékosaink örökrangsorában?... — Ilyen és hasonló kérdések gyakran vetődnek fel a labdarúgás híveinek változatlanul népes taborában.

A magyar válogatott 1902. október 12-től 1980. november 19-ig összesen 546 hivatalos országok közötti mérkőzésen lépett pályára és ezeken 637 labdarúgó állt mögá a címeres mezt. A közönséget természetesen elsősorban a kortársak, a maiak adatai érdeklik, az alábbiakban tehát róluk lesz szó. Összeállításunkban azok kapnak helyet, akik 1980 őszi élvonalbeli klubcsapatok játékosai voltak tehát még aktív labdarúgók, közöttük az engedéllyel külföldön szereplő négy futballista, Bálint, Fazekas, Müller és Salamon is.

Néhány megjegyzés az alábbiakhoz.

1. A név előtti sorszám azt jelenti, hogy az illető játékos időrendben hányadikként került a nagyválogatottba. Ez a labdarúgó válogatottbeli „azonosság száma”.

2. A név után az(ok) az egyesület(ek), amely(ek)-ből a játékos válogatott lett, még akkor is, ha jelenleg más klub tagja. (Bálint, Kereki, Kovács István, Kuti, Paróczai, Pusztai, Rothermel, Tamás és Tóth József esetében a klubnév utáni szám azt jelzi, hogy az illető egyesület játékosaként hányszor volt válogatott.)

3. Az évszámok az első és a legutóbbi (utolsó) válogatottság esztendeit jelzik.

Most pedig lássuk a jelen válogatott labdarúgóinak, összesen 78 játékosnak (köztük 9 újoncnak) az adatait — betűrendben.

Sorszám, név, egyesület(ek)	Év(ek)	Vál.	Gól
556. Bálint László, FTC 60, FC Bruges 6	1972-80	66	2
637. Baranyai Sándor, Videoton	1980	1	
625. Bodonyi Béla, Bp. Honvéd	1979-80	5	2
629. Borostyán Mihály, DVTK	1979	3	
629. Borsó János, MTK-VM	1980	1	
622. Burcsa Győző, Videoton	1979-80	4	1
580. Csapó Károly, Tatabánya	1974-79	13	1
596. Csongrádi Ferenc, Videoton	1976-80	11	
583. Czeczeli Károly, Videoton	1975	1	
634. Dajka László, Bp. Honvéd	1980	3	
534. Dunai III Ede, Ú. Dózsa	1969-75	12	2
594. Ebedli Zoltán, FTC	1976-79	11	1
631. Esterházy Márton, Bp. Honvéd	1980	5	
527. Fazekas László, Ú. Dózsa	1968-80	77	19
571. Fekete László, Ú. Dózsa	1974-79	21	5
630. Garaba Imre, Bp. Honvéd	1980	6	
585. Godán Lajos, Csepel	1975	1	
592. Gujdár Sándor, Bp. Honvéd	1976-79	25	
606. Halász István, Tatabánya	1977-78	4	2
607. Gyimesi László, Bp. Honvéd	1978	2	
601. Izsó Ignác, Vasas	1976	1	
551. Juhász Péter, Ú. Dózsa	1971-73	24	1
572. Kántor Mihály, Vasas	1974-76	10	
609. Kardos Ernő, PMSC	1978	1	
636. Kardos József, Ú. Dózsa	1980	2	
543. Karsai László, Videoton	1970-74	8	1
612. Katzirz Béla, PMSC	1978-80	10	
598. Kerekes Attila, Békéscsaba	1976-80	7	
599. Kereki Zoltán, Haladás 31, ZTE 6	1976-80	37	7
626. Kiss János, Debreceni MVSC	1979	1	
621. Kiss László, Vasas	1979-80	11	2
605. Kocsis István, Bp. Honvéd	1977-80	16	
568. Kolár Endre, Ú. Dózsa	1973-75	5	
615. Kovács Béla, MTK-VM	1979	2	
600. Kovács István, Vasas 9, Tatabánya 1	1976-80	10	1
554. Kovács József, Videoton	1971-79	18	
532. Kozma Mihály, Bp. Honvéd	1969-75	17	3
616. Kuti László, D-Újváros 7, Bp. Honvéd 2	1978-80	9	1
589. Lukács Sándor, Bp. Honvéd	1975-78	10	
597. Májer Lajos, Videoton	1976-79	3	
604. Martos Győző, FTC	1977-79	18	
565. Mészáros Ferenc, Vasas	1973-80	19	
578. Mucha József, FTC	1974-75	3	
548. Müller Sándor, Vasas	1976-80	5	
613. Nagy Antal, Bp. Honvéd	1979	2	
553. Nagy II János, Videoton	1971-77	9	
574. Nagy III János, Videoton	1974-76	16	
549. Nagy László, Ú. Dózsa	1970-80	25	7
587. Nyílasi Tibor, FTC	1975-80	40	17
586. Pál József, Bp. Honvéd	1975-80	6	
593. Paróczai Sándor, Békéscsaba 1, Bp. Honv. 8	1976-80	9	
602. Pásztor József, Békéscsaba	1976-80	9	1
576. Péntes Mihály, Rába ETO	1974	1	
628. Péter Zoltán, ZTE	1979	1	
581. Pintér Sándor, Bp. Honvéd	1975-78	39	2
570. Póczik József, Rába ETO	1974-79	5	
635. Pölöskei Gábor, Rába ETO	1980	2	
582. Pusztai László, Bp. Honvéd 1, FTC 24	1970-79	25	5
598. Rab Tibor, FTC	1975-79	14	
546. Rothermel Ádám, Tatabánya 10, Ú. Dózsa 3	1970-76	13	
619. Salamon József, DVTK	1979	3	
632. Soós István, ZTE	1980	1	
627. Szabó György, Tatabánya	1979	1	
618. Szántó Gábor, DVTK	1979-80	6	
611. Szokolai László, FTC	1978-79	6	1
523. Tamás Gyula, DVTK 8, Vasas 3	1967-70	11	
608. Tatár György, DVTK	1978-80	11	5
623. Tepszics Ignác, FTC	1979	1	
610. Tieber László, Videoton	1978-79	2	2
564. Tóth András, Ú. Dózsa	1973-79	17	1
579. Tóth József, PMSC 5, Ú. Dózsa 21	1974-80	36	
603. Töröcsik András, Ú. Dózsa	1976-80	23	11
622. Török Péter, Vasas	1973-80	35	
560. Váradi Béla, Vasas	1972-80	33	12
633. Varga I József, Bp. Honvéd	1980	2	
595. Weimper István, Bp. Honvéd	1976-79	6	
590. Zombori Sándor, Vasas	1975-80	26	3
624. Zsiborás Gábor, FTC	1979	1	

A válogatottak öröklanglistáján (1902-1980) is érdekes változások következtek be: Fazekas és Bálint előbbre lépett. A legalább ötvenszeres válogatottak (huszongyven vannak) jelenlegi rangsora: 100: Bozsik; 76: Bene, Fenyvesi, dr.: 75: Albert, Sándor; 71: Tichy; 68: Hidegkuti, Kocsis, Schlosser; 66: Bálint; 62: Göröcs; 61: Mészöly, Sárosi dr.; 53: Bíró S.; 52: Lantos; 50: Fogi II.

„Félreállítottak!”

Szabó Géza nyilatkozata

A DVTK elnöksége felmentette vezető edzői tiszttségéből Szabó Gézát. Utódja Deák István, a csapat egykori játékosa az eddigi pályaedző lett.

Varga László dr., Várhídi Pál és Szentmihályi Antal után immár a Diósgyőri VTK együttesét is új vezető edző irányítja majd a tavasszal a kiesés elleni harcban.

Az LKM diósgyőri vendég-házában hosszan cseng a telefon, majd egy kedves női hang készségesen kapcsolja az immár nyolcadik éve ott lakó Szabó Gézát.

Utalt-e arra valamilyen jel, hogy az új évben már nem az Ön vezetésével kezd meg a DVTK? — kérdeztük.

— Nem! Olyannyira nem, hogy amikor december 28-án a szakosztályi értekezleten beszámoltam az őszi idényről és ismertettem a felkészülési tervet, az ott jelenlévő Arvai B. Endre egyesületi elnök Balogh Béla elnökhelyettes és Józsa László szakosztályelnök semmi ellenvetést nem tett az elhangzottakhoz. Igaz, ha jól belegondolok, ezután az elnöki irodában nagy vitára érkezem, ahol hallottam, amikor Józsa László közölte, amennyiben engem leváltanak akkor ő, és a szakosztály-elnökség tagjai, valamint a technikai vezető is lemond.

Látva megdöbbenésemet, nekem annyit mondtak, hogy ebben az ügyben december 30-án döntenek véglegesen.

Mi történt az elnökségi ülésen?

— Nem tudom, mert én akkor már az egy évvel ezelőtti lekötött külföldi utazásom vettem részt, a szakosztály elnöksége pedig, miután két nappal korábban egyértelműen mellettem foglalt állást, szükségtelennek tartotta az értelmetlen vitát...

Végül is mikor tudta meg, hogy már nem vezető edző Diósgyőrben?

— Január 2-án, az év első játékosértekezletére igyekeztem az öltözőbe, amikor valaki szólt, hogy ne oda menjek, hanem az elnöki szobába. Akkor már tudtam, hogy félreállítottak... Nem tévedtem. Az elnök közölte velem, hogy miután kevesebb pontot szereztünk az ősszel, mint amennyit terveztünk, ezért az elnökség úgy döntött, hogy leváltanak tiszttségemből.

Elfogadta a döntést?

— Nem! En ma is a DVTK vezető edzőjének tekintem magam! Semmi okot nem szolgáltatam ugyanis arra, hogy így kelljen búcsút vennem nyolc év eredményes diósgyőri munkálkodás után a csapatától, amelynek kispadján 216 NB I-es, 36 NB I B-s, 12 nemzetközi kupamérkőzésen és 2 MNK döntőn ültem! Leváltásomat azok szorgalmazták, akik a sikeres időszakokban a leginkább sütkéreztek a dicsfényben, és akik ahelyett, hogy olyan könnyen lemondtak a két válogatott védőnkéről, inkább megfelelő játékosokat igazoltak volna! Irányításom alatt a DVTK bronzérmet szerzett, kétszer MNK-t nyertünk, több sikeres kupameccset vívtunk, és amire ma már alig emlékeznek: a gerincét, adtuk egy évig az olimpiai válogatottnak! Nem hiszem, hogy véletlenül kaptam nemrégiben a sportérdemem bronz fokozatát...

Az elnökség már döntött az új vezető edző személyéről is...

— Én ettől függetlenül nem mondom le, ragaszkodom vezető edzői posztomhoz! Amikor bronzérmesek letünk, elmehettem volna, nem tettem. Tavaly nyáron megint elmehettem volna, de azt mondtam magamban: ha a sikerek idején jölesett a népszerűség akkor a nehezebb

időszakban el kell tudjam viselni a kritikát, olykor a szidalmakat is. Az életemet jelentette számomra a DVTK, nem követtem el olyan hibát amiért távoznom kellene! Azt csak zárójelben jegyzem meg, kicsit furcsának találok, hogy az MLSZ edzőbizottsága szinte automatikusan szentesíti immár sorozatban az egyesületi elnökök óhajait, mint például az én esetemben is. Kívédi a mi érdekeinket, ha az edzőbizottság nem?

Mégis hogyan tovább?

— Amennyiben leváltásomat minden fórum véglegesen jóváhagyja, állítólag a klub módszertani osztályán keresnek nekem a szerződés megújítását, de a szerződés megújítását nem tudom, hogy elfogadom-e, vagy pedig a munkaugyi döntőbizottsághoz fordulok...

Véleménye szerint miért került ilyen nehéz helyzetbe a DVTK?

— Azért, mert évek óta nem igazoltak megfelelő tudású játékosokat, ugyanakkor a vezetők könyveden lemondtak válogatott tudású labdarúgókról! Engem egyébként már négy évvel ezelőtt is megpróbáltak eltávolítani a DVTK kispadjáról, amikor a kiesés ellen kellett harcolni — végül bent maradtunk, én is maradhattam. Utána pedig jött a Diósgyőr fennállása óta legszebb időszak... Most megint kellett egy bűnbakot találni a gyengébb szereplés miatt, így hát ismét működésbe léptek azok az erők, amelyeknek első rendű feladatuk lett volna a dicsőséges időszakban is általam rendszeresen jelzett hiányosságok orvoslása...

SAKK

Az 50. számunkban megjelent hetedik feladványunkat sokan és jól fejtették meg, s remélhetőleg nem csak viszonylagos egyszerűsége miatt. Emlékeztetőül az állás: világos Kc6, Bb7, Hd8, gyalog g7, sötét: Kc8. A megoldás többféleképpen is jó volt: Kd6 — Kd8-n üti a huszárt és következik a matt. (Vagy Bb8, vagy g8 vezér, illetve bástya révén.)

Könyvjutalmat nyertek: Szabó József, Miskolc; Bodza Ottó előzetes, Föv. Bv. Intézet I.; Orbán András előzetes, Zalaegerszeg; Németh István, Balassagyarmat; Horváth József, Gyűjtő. (Reméljük a nyilvántartási száma híján is megkapja a könyvet.)

Jövő héten ünnepi feladványunkat értékeljük, majd s újabb feladványt is közreadunk. Két újítással:

1. Nem közlünk táblát, csak az állást írjuk le. Remélhetőleg mindenki hozzájut sakk-táblához.

2. Ezen túl olvasóinktól várjuk a feladványokat. Küldjenek tehát és a legjobbakat adjuk fel — a szerzőt szerény honorárium illeti meg. Természetesen az adott héten abból az intézetből nem fogadunk el megfejtést, ahonnan a feladvány érkezik. Tehát küldjenek érdekes és világos feladványokat, a legjobbakat hétről hétre feladjuk!

HÍRADÓ

SAJTOSZEMLE
Szerkesztő:
a szerkesztő bizottság
Budapest
V., Steindl utca 8. sz. 1054
Kiadja:
az Igazságügyi Minisztérium
Bv Országos Parancsnokság
81-59. Szikra Lapnyomda,
Budapest

Rajtol a Király Kupa

Nehéz csoportban a magyarok

Egyelőre csak az biztos: mindenki másképp csinálja... Mária az a nagy kérdés: vajon az Európában nagy népszerűségnek örvendő fedettpályás viadalon a tenisz Király Kupában az igazi nagy sztárok vállalják-e az indulást, vagy sem? Valaha még Borg is ott volt a svéd együttesben, az elmúlt évben pedig Ivan Lendl vezérelte győzelemre a csehszlovákokat, a döntőben éppen Taróczyék ellen bizonyultak jobbnak. A legjobb magyar versenyző egyébként a közelmúltban a nyugatnémet TV 1860 Fürthöz szerződött. Az előírásoknak megfelelően az NSZK CSB-n teniszezik, ezt leszámítva pedig járja a világot és résztvevője lesz a nagy mérkőzéseknek. Taróczy Balázs az elmúlt évben 18 ATP-versenyen rajtolt, több-kevesebb sikerrel gyűjtögette a pontokat (volt 17. is a rangsorban) s úgy tűnik, az évet a 20. hely körül zárta. Taróczy ígéretet tett: a Király Kupa-helyosztókön és a Davis Kupa-találkozókon a válogatott rendelkezésére áll.

— Sajnos, nagyon nehéz csoportba kerültünk — nyilatkozta Jákfalvi Béla, a magyar válogatott kapitánya,

majd így folytatta. — Jóval kevesebbet tudunk a most induló Király Kupáról, mint az elmúlt években. Szinte semmilyen információt nem kaptunk a szervezőktől, így aztán azt sem tudjuk, hogy melyik csapatban kik játszanak majd. Azt hiszem, nem tévedek, ha azt mondom, ebben az évben a szokásosnál is nehezebb lesz helytállni. Elégedett lennék, ha bárhol idegenben nyernék... Itthon a felkészülés során cseppet sem voltak ideálisak a feltételek. Sajnos, még a válogatott számára sem voltak megfelelőek az edzéslehetőségek.

Az A-csoportban a nyugatnémet, a finn, és az osztrák, valamint a csehszlovák válogatott mérkőzik meg egymással, a B-csoportba Anglia, a Szovjetunió, Svédország és Magyarország nyert besorolást.

A magyar válogatott ellenfelei: január 11-én Birminghamban Anglia, 15-én Győrben a Szovjetunió, 18-án Zalaegerszegen Svédország, 22-én Budapesten Nagy-Britannia, 25-én Moszkvában a Szovjetunió, 29-én Oroszországban Svédország, a helyosztókat február 4-én és 7-én játsszák.